

DRAUGAS

THE LITHUANIAN, WORLD-WIDE DAILY

Kaina 50 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, SAUSIO - JANUARY 16, 2007

Vol. XCVIII Nr. 10

Šalyje siautusi audra pridarė daug žalos

Naktį praužusi vėtra Klaipėdoje prilaužė medžių.

Algirdo Kubaičio („Vakarų ekspreso“/„Eltos“) nuotr.

Vilnius, sausio 15 d. (BNS) — Siaučiant uraganiniam vėjui, praėjusią naktį Lietuvoje tūkstančiai vartotojų liko be elektros energijos, vėtra

vartė medžius, plėšė nuo pastatų skardas, Klaipėdoje ir Šilutės rajone pakilo vandens lygis.

Vien Rytų skirstomųjų tinklų

(RST) aptarnaujamoje teritorijoje be elektros praėjusią naktį buvo apie 24,000, o vakarų Lietuvą aptarnaujančios bendrovės VST teritorijoje — apie 25,000 klientų.

Pirmadienio vidurdienį elektros dar neturėjo apie 20,000 RST vartotojų. Daugiausiai sutrikimų buvo Vilniaus (elektros neturėjo 2,700 vartotojų), Molėtų (1,800) ir Varėnos rajonuose (1,600 vartotojų).

VST atstovė Rasa Kruopaitė pranešė, kad po naktį Lietuvoje praužusios vėtros be elektros energijos liko apie 45,000 Vakarų Lietuvoje gyvenančių vartotojų. Vietomis daugiau nei 30 m/s siekęs vėjas laužė medžius, elektros linijų atramas, niokojo elektros tinklą.

Didžiausios šalies ne gyvybės draudimo bendrovės „Lietuvos draudimas“ teigimu, dėl savaitgalį praužusios audros, bendrovė registruoja beveik dešimt kartų daugiau pranešimų apie patirtas žalias. „Lietuvos draudimas“ vien pirmadienį iki pietų

sulaukė 300 pranešimų apie audros padarytą žalą.

Pasak „Lietuvos draudimo“ žalių valdymo skyriaus vadovo Sauliaus Tiškevičiaus, audros padaryti nuostoliai turėtų būti mažesni nei už prieš kelerius metus siautusio uragano „Ervinas“ padarytą kelių milijonų litų žalą.

Vis dėlto, S. Tiškevičiaus teigimu, jau dabar akivaizdu, kad nuostoliai turėtų viršyti milijoną litų.

Šiame numeryje:

- Sveikatos klausimais.
- Bažnyčios krizė Lenkijoje.
- Žvilgsnis į LDK kariuomenės istoriją.
- Lietuvių telkiniuose.
- Kodėl plinta gyvenimas nesusituokus?
- Mūsų daržai ir darželiai.
- Dr. R. Košuba: „Nuomonė pie Seimą pasikeitė“.
- Vašingtono valstijos lietuviai vienur ir kitur.

Valiutų santykis

1 USD — 2.67 LT
1 EUR — 3.45 LT

Darbo partijos vedlys žada sugrįžti

Vilnius, sausio 15 d. (BNS) — Maskvoje nuo Lietuvos teisingumo besislapstančio Darbo partijos (DP) kūrėjo Viktoro Uspaskichas deklaruoja planai grįžti į Lietuvą ir dalyvauti rinkimuose į savivaldą nėra rinkimų triukas, tikina dabartinis partijos vadovas.

„V. Uspaskichas oficialiai informavo, kad nori grįžti ir dalyvauti savivaldos rinkimuose. Dar noriu pasakyti, kad tai nėra rinkimų triukas, ir grįžimas bus naudingas partijai. Kaip partijos pirmininkas, aš suinteresuotas, kad jis grįžtų, ir toje partijos finansavimo istorijoje būtų padė-

tas taškas“, — sakė DP vadovas Kęstutis Daukšys.

Tačiau į klausimą, kada konkrečiai V. Uspaskichas grįžta į Lietuvą, K. Daukšys neatsakė.

Politikas taip pat patvirtino, kad V. Uspaskichas partijai jau yra atsiuntęs raštišką sutikimą dalyvauti vasario 25 dieną vyksiančiose savivaldybių tarybų rinkimuose, šį sutikimą Darbo partija artimiausiu metu turėtų pristatyti apygardos rinkimų komisijai.

Tačiau Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Zenonas Vaiškuskas aiškina, Nukelta į 6 psl.

Energetinis šantažas privertė išgirsti Lietuvos balsą

Vilnius, sausio 15 d. (BNS) — Europos Komisijos praėjusią savaitę paskelbta nauja Europos Sąjungos (ES) energetikos strategija naudinga Lietuvai — joje paskelbtos konkrečios priemonės, kaip garantuoti ES, įskaitant ir Baltijos šalių, energetinį saugumą bei pripažįstama branduolinės energetikos svarbą.

Ūkio viceministras Vytautas Naudužas interviu dienraščiui „Lietuvos rytas“ sakė, kad Vakarų Europa įsitikino, kad Rusija, kur tik gali, siekia stiprinti savo monopolines pozicijas ir be jokių skrupulų tuo naudojasi politiniais tikslais, todėl dabar Lietuvai bus lengviau įgyvendinti savo energetikos projektus.

ES energetikos strategijoje viena iš priemonių, kaip garantuoti ES energetinį saugumą, yra Lietuvos ir Lenkijos elektros tiltas. Tarptautinį susidomėjimą kelia ir atominės elektrinės Lietuvoje statybos idėja.

V. Naudužo teigimu, pastačius naują atominę elektrinę, atsivers galimybės eksportuoti Lietuvoje gaminamos elektros perteklių į Vakarų, todėl Lietuvos elektros tinklų jungtis su Lenkija tampa dar svarbesne.

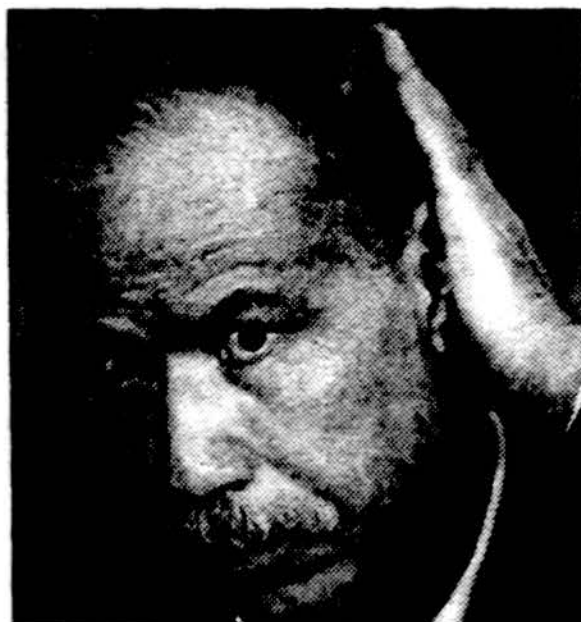
Ūkio viceministras pripažino, kad daug metų iš mirties taško nepajudėjusiam elektros tilto į Lenkiją projekto įgyvendinimui teigiamos įtakos turėjo sprendimas parduoti „Mažeikių naftą“ Lenkijos susivienijimui „PKN Orlen“.

Pakarti du artimi buvusio Irako diktatoriaus bendražygiai

Baghdad, sausio 15 d. („Reuters“/BNS) — Du Saddam Hussein bendražygiai pirmadienį prieš aušrą buvo pakarti, pranešė Irako vyriausybė ir pripažino, kad per buvusio Irako diktatoriaus netikro brolio Barzan Ibrahim al-Tikriti egzekuciją jo galva atsiskyrė nuo kūno.

Vyriausybės atstovas spaudai Ali al-Dabbagh per spaudos konferenciją pabrėžė, kad egzekucijų metu „nebuvo procedūros pažeidimų“.

Vyriausybė pateko į itin nemalonią padėtį, kai po Saddam Hussein egzekucijos gruodžio 30-ąją internete pasirodė mobiliuoju telefonu padarytas vaizdo įrašas, kuriame matyti, kaip likus kelioms minutėms iki nuosprendžio įvykdymo tyčiojamasi iš buvusio diktatoriaus. Ši vaizdo medžiaga pakurstė Irako sunitų pyktį ir

Barzan al Tikriti

sulaukė griežto tarptautinio pasmerkimo.

„Nederamo elgesio su nuteistaisiais nebuvo, — Nukelta į 7 psl.

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 01-15-07

*****ORIGIN MIXED ADC 604 PERIODICALS
S54 P2 GRATIS 020107
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

SVEIKATOS KLAUSIMAI

VAIKO TALENTŲ UGDYMAS

JUSTINAS PIKŪNAS

Nuo ankstyvųjų metų vaikai pasižymi imlumu aplinkos reikiams, dėmesiu asmenims — motinai, tėvui, kitiems suaugusiems. Kiek vėliau — ir vaikams. Juos lengva įtaigoti. Jie dažnai ir plačiai atveria akis, dairosi. Ką vaikas turėtų matyti? Mamą, tėtį, sesutę, broliuką. Taip, ir ne vien juos — jam įdomu pažinti daugiau žmonių. Per santykius su žmonėmis jam atsiveria vis platėjantis patirties ir mokymosi laukas. Ką vaikas turėtų girdėti? Juos kalbant, dainuojant, nusijuokiant, individualų dėmesį jam parodant, panešiojant jį ant peties, kad jo aplinkos perspektyva keistųsi namuose ir aplinkoje. Užsiimant su vaikais, mintys turėtų būti reikiamos gražia lietuvių kalba. Tolimų protėvių dėka tauta sukūrė daug kalbos lyčių, dar daugiau mažybinių, malonybinių formų ir maloniai skambančių žodžių. Įsisavinti šią kalbą vaikui nėra sunku — vien malonumas, artimai bendraujant su tėvais ir kitais asmenimis, girdint, ką jie šneka, ką jam sako. Jam ar jai būtinas gausus šių ir kitų pojūčių akstinimas, kad jie skleistųsi, kad gaunamos patirtys būtų koduojamos ir įgytų specifines reikšmes.

Tėvams ir globėjoms įsidėmėtina, kad nūdienė TV su gausiais smurto, klastos ir sekso serialais bukina vaiko emocijas ir silpnina proto galių plėtrą, skatina pasyvumą ir (ypač specialūs efektai) trikdo smegenų bangų ritmą — tai nuodai sveikai vaiko fizinei ir psichinei plėtotei.

Darželio vartai vaikui atveria kitų vaikų ir naujų žaidimų pasaulį. Ji ar jis turi jausti laisvę ir saugumą, tirti esamą realybę ir daug ką įsisavinti, klausti, judėti, žaisti ir bendrauti. Lėtai įsijungiantiems mokytoja vaizdžiai parodo, ką daryti, kaip žaisti poromis ir kaip atlikti grupės nario vaidmenį. Būtina pridurti, kad darželyje vaikai, kurie daugiau sugeba, noriai kitus vaikus pamoko (tiesa,

ne visada ir ne visur). Auklėtojos žodžiai turėtų būti malonūs vaiko ausiai. Ji atranda progų suteikti individualaus dėmesio kiekvienam vaikui, nes ji myli mažylius (o tai lemtinga); taip pat ji turi reikiamų edukacinių žinių jų pradiniam mokymui. Mokytoja turi strategijų ir įgūdžių mažiems vaikų nesusipratimams spręsti. Jeigu vaikas noriai eina į darželį, tai ženklas, kad jam jo reikia. Ko vaikas neišmoksta namuose, tą jis gali įsisavinti darželį lankydamas, ypač kaip rištis ir bendrauti su kitais vaikais. Tai labai reikšminga socialinio, emocinio ir dorinio mokymosi pradžia; ji paprastai nėra pakankamai pasiekama namuose, nes motiną ar globėją spaudžia kiti užsiėmimai. Naujai įgyti intelektualiniai gebėjimai kelia vaiko drąsą veikti, įtakoti kitus, norą būti pačiu savimi.

Vidinis motyvacijos ir elgesio skleidimasis yra individualus. Asmens genetinis kodas ir biocheminiai procesai sudaro vidinius variklius. Aplinkos faktoriai veikia dvejopai: jie gali stimuliuoti ir aktyvinti, arba — trikdyti ir užgožti genų pasireiškimą. Todėl nesistebėtina, kad vaikų mokymosi sparta apima plačią vaivorykštę. Psichologai yra išvystę ir patvirtinę testus psichiniam amžiui nustatyti bei inteligencijai tirti. Tokie tikrinimo modeliai JAV yra Stanford-Binet ir Wechsler skalės, kurių naujas laidas vartojant, nustatomas vaiko intelektualinis (IQ) stovis. Pavyzdžiui, šešerių metų vaikus tiriant: vieno jų protinė branda gali prilygti penkerių metų vidurkiui (arba mažiau), kito — šešerių, septynerių, net aštuonerių metų ir pan. Ilgamečių tyrimų išvados rodo, kad apie 15 proc. šešimečių nėra subrendę mokyklos suolui. Jiems būtina patirti daug kartojimo ir konkretaus iliustravimo, tuo pačiu ir žymiai sulėtinto dalykų pristatymo, kad jie jaustų pažangą. Kita mažą dalelę (gal 4–7 proc.) yra savo intelektu daug toliau pažengę, jie gabūs ir išradingi; jiems reikia specialios talentingųjų mokyklos, kad jų gabumai

ir įgūdžiai būtų vystomi žymiai sparčiau. Jiems tinka pagreitinoto, reikšmingai pagilinto ir suabstraktinto mokymosi dalykų dėstymas. Yra atvejų, kai universitetas tiria ir priima 13–14 metų paauglius ir jie gauna bakalauro diplomus, būdami 16–17 metų amžiaus. Jų mokslinės, profesinės ir kūrybinės plėtotės perspektyva lengvai kyla tiesiog debesų link. Kūrybingumas bei išradingumas įvairiose srityse yra ypač vertingos savybės. Jų reikšmė didės ateityje, nes vis didesnę dalį darbų perima kibernetinės mašinų sistemos bei robotai.

Grįžkime atgal pas pirmokus. Perejęs į pirmą klasę, vaikas turėtų suprasti, kad čia iš jo bus daugiau laukiama. Labai prasminga, jeigu pirmosios klasės pradžioje bandoma pakartoti, ką vaikas jau turėjo išmokti namuose ir darželyje. „Kas tave namuose moko? Ar žinai...? Ar buvai...? Kas tau labai patiko darželyje?“ Klausimų būdu vaikai yra skatinami žodžiais išreikšti savo įgytas žinias ir patyrimus. Tokiu atveju neįvyks koks nors emocinis lūžis, taip ir mokykloje, gera pradžia turi pačią aukščiausiąją vertę vaiko asmenybės ugdymui.

Daugelis vaikų geroje mokykloje atranda tai, ko jiems stigo namuose — gal asmeninio dėmesio ar tėvų pastabumo teigiamai įvertinti jų pastangas, ar galimybes bendrauti, kurti draugystes su savo amžiaus vaikais. Mokykloje jiems atsiveria naujas ir didelis pažinčių bei patirčių pasaulis. Mokytojos, kaip auklėtojos, turėtų stengtis mylėti visus klasių mokinius, kaip savo mažus brolius ir seseris, juos individualiai pažinti ir įdomiais klausimais skatinti jų reaguojimą į dalykų aiškinimus. „Ką tu manai apie...? Ką tau tai reiškia? Ką tu jauti, kai aš pasakojau apie...? Kodėl verta tai žinoti?“ Iš mokinio iniciatyvos ir pastangų išplaukianti reakcija įjungia jo protinius procesus, emocijas ir motyvaciją, kodėl ji yra angažuojanti, asmenybę ugdanti, taip pat atverianti neformalaus, laisvesnio bendravimo galimybes. Kiek tai įmanoma, mokytojos teigiamai komentuoja ir papildo mokinių išreikštas mintis, jų požiūrius į dėstomus dalykus ir į tarpasmeninių santykių moralinę reikšmę.

Gera mokykla pasižymi švara ir

tvarka; jaukia ir malonia atmosfera. Ant sienų matomi tautiniai simboliai, vienas kitas reikšmingas paveikslas, tinkamai parinkti mokinių darbeliai. Mokytojos skatina visų vaikų iniciatyvas, bet neperkrauna jų faktais ir namų užduotimis. Jos pareikia, kaip reikia mokytis ir kaip atrasti papildomus mokymosi šaltinius. Joje visi vaikai (gal su viena kita išimtimi) jaučia savo pažangą ir sėkmingumą. Mokykla rūpinasi viso vaiko ugdymu; joje nėra apleistų auklėjimo sričių. Jos mokytojai yra visų pirma auklėtojai, kurie daugiau rūpinasi vaikų gerove negu savo dėstomais dalykais. Vaikui suteikiama daug progų, kad jos ar jo talentai atbustų ir plėtotųsi kūrybinga kryptimi, pasireikštų atradimais. Mažas vaikas yra savaime darbštus ir veržiasi veikti, nori visur dalyvauti. Tėvai, globėjai, mokytojai stengiasi suteikti saugias įvairios veiklos galimybes. Kartais trečios ar penktos klasės vaiką būtina paskatinti, kad jis ar ji užbaigtų pradėtus darbus ar uždavinius, nes, tik juos užbaigdamas, vaikas patiria džiaugsmą ir nuotikos pakilimą, ypač gaudamas tėvų ar mokytojų pripažinimą. Kad vaizduotė ir įgimti talentai gyvai pasireikštų, būtina suteikti vaiko dygstantiems gabumams ir pomėgiams įvairiose mokymosi ir veiklos srityse amžiui ir sugebėjimui tinkamas galimybes. Vaikams ir paaugliams būtina daug duoti, nes nuo jų priklausys ne vien tėvų džiaugsmas, bet ir tautos ateitis.

Kraujagyslių plėtimas – nuo infarkto

Dėl nuolatinio streso kardiologų pacientais tampa vis jaunesni žmonės. Širdies infarktas, laikytas vyresnio amžiaus žmonių liga, vis dažniau ištinka vis jaunesnius žmones.

Pasak Jūrininkų ligoninės Širdies ir kraujagyslių radiologijos skyriaus vedėjo Valentino Jokšo, jau nestebina trisdešimtmečiai, kuriems diagnozuojamas širdies nepakankamumas arba ištinka infarktas. Šias ligas lemia netinkama mityba, padidėjęs cholesterolio kiekis kraujyje, rūkymas, intensyvus darbas ir jį lydinčios stresai bei pervargimas. Nuo minėtų širdies ligų gelbsti kraujagyslių praplėtimo procedūra, dar vadinama perkutanine koronarine intervencija.

Praėjusį penktadienį Jūrininkų ligoninėje penkiems sunkesniems ligoniams kraujagyslių praplėtimo procedūras atliko ne tik Lietuvos, bet ir Latvijos medikai.

Perkutaninė koronarinė intervencija Jūrininkų ligoninėje, kaip ir kitose Baltijos šalių medicinos įstaigose, kur gydomos širdies ligos, atliekama daugiau nei dešimtmetį. Procedūra panaši į operaciją, tik jos metu

medikas pacientui neatveria krūtinės ląstos. Ligonio kojoje arba rankoje padaromas nedidelis dūris, per kurį į kraujagyslę įvedama speciali vielutė. Ši vielutė, kurios kelią kraujagyslėmis medikas stebi monitoriuje, veda iki pat paciento širdies. Taip plečiamos kraujagyslės ir jose atkuriamas kraujotaka. Ant vielutės esantis metalinis karkasas lieka kraujagyslių viduje, taip ir vėliau palaikydamas jų praeinamumą.

Visos intervencijos metu pacientui taikoma vietinė nejautra, tad žmogus gali bendrauti su gydytoju ir pasakyti, kaip jaučiasi. Tokios procedūros metu daromas tik dūris, bet ne pjūvis, pacientai pagyja ir tampa darbingi kur kas greičiau nei po operacijos. Vos po keleto dienų jie jau gali palikti ligoninę.

Vien šiemet tokia procedūra Jūrininkų ligoninėje atlikta 700 įvairaus amžiaus žmonių, kuriems dėl šios intervencijos sumažėjo rizika susirgti širdies ir kraujagyslių ligomis ir atsidurti po chirurgų skalpeliu.

Paprastai kraujagyslių praplėtimo procedūrą atlieka 1–2 medikai ir

2–3 slaugytojos. Tačiau praėjusį penktadienį prie operacinės stalo dirbo trys gydytojai – V. Jokšas ir jo kolegos iš Latvijos: Andrejis Erglis (Andrejs Erglis), Latvijos kardiologų draugijos pirmininkas ir P. Stradins ligoninės Kardiologijos klinikos vadovas, bei tos pačios Rygos gydymo įstaigos kardiologas Indulis Kumsaris (Indulis Kumsars).

Medikai per dieną atliko penkias intervencijas specialiai atrinktiems sudėtingesniems ligoniams. Daugeliui jų turėtų būti atliekama operacija, bet ligoniai jos atsisakė dėl ilgai trunkančio pooperacinio laikotarpio.

V. Jokšas teigė, kad paprastai tokio sudėtingumo ligoniai Jūrininkų ligoninėje operuojami 1–2 kartus per savaitę, bet ne penkis kartus per dieną, kaip tąkart.

Penktadienį gydyti pacientai, kurių amžius svyravo nuo 49 iki beveik 80 metų, pasak pašnekovo, jaučiasi neblogo ir šiuo metu jau turėtų būti namuose.

„Klaipėda“

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$120.00.

Foreign countries \$135.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$65.00

• 3 mėn. \$45.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$135.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$60.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$70.00 • 1/2 metų \$53.00

• 3 mėn. \$35.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$80.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$40.00

Užsakant į Lietuvą:

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Tik šeštadienio laida oro paštu

Metams \$190.00 • 1/2 metų \$100.00

Tik šeštadienio laida reguliariu paštu

Metams \$68.00

Vyriausios redaktorė – Danutė Bindokienė
redakcija@draugas.org

administracija@draugas.org

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisyti nesaugo.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

ŽVILGSNIS Į LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTYSTĖS KARIUOMENĖS ISTORIJA

EDMUNDAS SIMANAITIS

Krašto apsaugos ministerijos leidykla išleido 2007 metų kalendorių, pavadintą skambiu vardu – „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės etmonai“. Jį parengė Virginija Gureckienė ir Vytauto Didžiojo karo muziejus. Kalendorius susideda iš trylikos atviruko formato lapelių. Vienoje pusėje pateikiami etmonų portretai, paimiti iš muziejaus fondų, kitoje trumpos biografinės žinios apie dvylika LDK etmonų. Visuotinė Lietuvių enciklopedija mini buvus 27 didžiųjų ir 28 lauko etmonus. Nemaža dalis istorinių asmenybių skirtingu metu ėjo ir vienas ir kitas pareigas.

Titulinis lapelis pateikia glaustą istorinę charakteristiką: „LDK etmono pareigybė atsirado XV a. pabaigoje. Tai pašauktinės (bajorų) ir algininkų (samdinių) kariuomenės vadas. Pareigybė XV a. pabaigoje oficialiai įforminta, nes LDK didysis kunigaikštis, išstobulėjęs karybai ir jam tapus Lenkijos karaliumi, nepajėgė pats vadovauti kariuomenei. Etmono teises XVI a. pradžioje įtvirtino didysis etmonas kunigaikštis Konstantinas Ostrogiškis. Liko du etmonai: didysis (vyriausiasis) ir rūmų (kiemo arba dvaro), vėliau pavadintas lauko etmonu.

Etmonais tapdavo Vilniaus arba Trakų vaivada, kaštelionas, rečiau LDK kancleris. Didysis etmonas buvo pavaldus LDK didžiajam kunigaikščiui. Abu etmonai nuo XVI a. pradžios skiriami iki gyvos galvos. Karo metu didysis etmonas buvo vyriausiasis vadas. Lauko etmonas vadovavo algininkų kariuomenei. Karinei drausmei palaikyti didysis etmonas skelbdavo etmonų artikulius. Karo metu jis buvo pašauktinės kariuomenės karių bajorų teisėjas. Iki 1697 m. lėšų gaudavo iš LDK izdininko, vėliau – Seimo nutarimu. LDK etmono pareigybė egzistavo iki 1795 m.”

Lietuvos ir Lenkijos valstybė arba Dviejų Tautų Respublika nustojo egzistavusi po trečiojo padalijimo 1795 m. Jos žemes pasidalijo Austrija, Prūsija ir Rusija. Lietuva atiteko Rusijai, o jos dalis Sūduva – Prūsijai. Tėvynės istorijoje būta šviesių periūdžių, būta ir lemtingų netekčių tarpinių.

Sausio lapelį puošia pirmojo LDK didžiojo etmono Konstantino Ostrogiškio portretas (1463-1533). Pasižymėjo karuose su Rusija. Talentingai vadovaudamas LDK kariuomenei ir turėdamas tik 30 tūkst. karių mūšyje prie Oršos 1514 m. sutriuškino žymiai didesnę 80 tūkst. kareivių Maskvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenę. Laimėjo svarbų mūšį su Krymo totorių kariuomene 1527 m. prie Olšanicos. Jis buvo vienas iš pirmųjų karo vadų, kurie drąsiai ėmėsi karybos naujovių – mūšyje kartu dalyvavo pėstininkai, ginkluoti šaukiamaisiais ginklais, kavalerija ir artilerija.

Biržų ir Dubingių kunigaikštis Jonušas Radvila (1612-1655) skirtingu metu ėjo lauko ir didžiojo etmono,

Žemaičių seniūno, Vilniaus vaivados pareigas. Studijavo Leipcigo ir Leideno universitetuose, mokėjo keletą kalbų. 1655 m. Rusijos kariuomenei užėmus Vilnių, vadovavo didikų grupei, kuri sudarė su Švedija Kėdainių sutartį.

Garsėjo kaip kultūros, švietimo mecenatas ir Kėdainių globėjas. Lietuvos kariuomenės mokomajam pulkui, dislokuotam Rukloje, Jonavos rajone, suteiktas garbingas Didžiojo Lietuvos Etmono Jonušo Radvilos vardas. Tai vienintelis iš 39 LDK etmonų, kurio vardas suteiktas III Respublikos kariuomenės vienetui.

Liepos lapelyje Biržų ir Dubingių kunigaikščio Mykolo Radvilos Rudojo (1512-1584) atvaizdas. Jam teko eiti atsakingas pareigas: LDK Ponų tarybos nario, Trakų vaivados, LDK kanclerio, LDK didžiojo etmono. Biografijos žinutėje rašoma, kad „Livonijos karo metu (1558-1583) buvo vienas žymiausių LDK kariuomenės vadų. Visoje Europoje didžiojo etmono vardą išgarsino Ūlos mūšis (1564), kuriame turėdamas 4,000 karių sumušė penkis kartus didesnę (apie 20,000) Rusijos kariuomenę. Mikalojus Rudasis dalyvavo Liublino seime, gynė LDK nepriklausomybę ir nepasirašė Liublino unijos akto”.

Visų dvylikos etmonų patekusių į šį kalendorių nesuminėsiu. Jie visi verti kur kas platesnio ir išsamesnio paminėjimo ne tik istorikų raštuose, bet ir jaunųjų karių mokymo programose, gimnazistų konferencijose, abiturientų egzaminuose ir, žinoma, per valstybinių ir tautinių švenčių minėjimus. Tačiau būtų nusikalsta pilietinei kario sąžinei, o drauge ir kariuomenės istorijai, jei šiame trumpame straipsnyje nepaminėčiau Joną Karolį Chodkevičių (1560-1621).

Kalendoriaus sudarytojai jam skyrė tokias eilutes: „LDK lauko etmonas (1600-1605), LDK didysis etmonas (1605-1621), Vilniaus vaivada (1616). Vienas žymiausių XVII a. Europos karvedžių. Vilniaus kolegijos ir Vilniaus universiteto auklėtinis. Mokėsi ir užsienio universitetuose. 1595-1596 m. dalyvavo kare su Ukrainos kazokais. Su savo daliniais talkininkavo Lenkijos kariuomenei žygyje į Moldaviją (1599). 1600-1601 m. kartu su LDK didžiuoju etmonu Kristupu Radvila Perkūnu kovėsi su švedais Livonijoje. 1603 m. su Lietuvos kariuomene užėmė stipriausią švedų tvirtovę Dorpatę (Tartu). 1605 m. vadovaudamas Lietuvos kariuomenei prie Salaspilio, turėdamas 3,5 tūkst. karių, sutriuškino 12 tūkst. karių Švedijos karaliaus Karolio IX kariuomenę. Tuo pelnė šlovę visoje Europoje. 1621 m. prie Chotino 70 tūkst. Lenkijos ir Lietuvos kariuomenė sėkmingai atrėmė 220 tūkst. Turkijos kariuomenės puolimą. Jungtinei Lenkijos ir Lietuvos kariuomenei vadovavo didysis etmonas J. K. Chodkevičius. Atrėmęs visus puolimus, mirė karo stovykloje”.

Lietuviai buvo žemdirbių tauta, paženklinta amžinosios ginties ženklu. Kalendorius sausa ir glausta

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Bažnyčios krizė Lenkijoje

Lenkija yra katalikiškiausia Europos valstybė. Lenkams, kaip ir kai kurioms kitoms tautoms, pvz., žydams, katalikybė yra tiesiog sinonimas tautiškumui. Tikėjimas jiems padėjo išlikti ir Vokietijos nacių okupacijos laikais, ir atsispirti sovietų imperijos įtakai. Popiežiumi išrinkus lenkų tautybės asmenį, Lenkija tapo dar religingesnė, išdrįsusi sukurti atvirą pasipriešinimą ir išsikvoti nepriklausomybę. Per ilgą savo popiežiavimo laikotarpį Jonas Paulius II ne kartą lankėsi savo tėvynėje ir kiekviena kita proga stenėsi sustiprinti lenkų tikėjimą.

Tačiau Lenkija, kaip ir kitos buvusios sovietų okupuotos šalys, po išsilaisvinimo išrovusi raudonojo ateizmo atžalas, visgi paliko giliai įleistas jo šaknis. Buvusieji komunizmo statytiniai, užėmę valstybėje svarbias valdžios vietas, po nepriklausomybės atkūrimo tapo „patriotais“ ir netrukus vėl įsitaisė tolygiose šiltose vietose. Net Katalikų Bažnyčios hierarchija ne kartą ragino šalies gyventojus – atleisti, pamiršti ir žvelgti į ateitį, ne į praeitį.

Kadangi lenkų tauta tą pusšimtį raudonojo komunizmo metų nekeliauo tokiais skaudžiais Golgotos keliais kaip Lietuva, todėl galbūt ir atleidimas buvo lengviau pasiekiamas, kol pastarosiomis savaitėmis ir Lenkijos Katalikų Bažnyčia, ir eilinį tikintįjį sukrėtė šiurpus įvykis, akivaizdžiai iškeldamas faktą, kad praeitis visgi nėra taip lengvai pamirštama, o atleidimas gali ateiti tik po pripažinimo ir kaltės apgailejimo.

Š.m. sausio pradžioje, artėjant naujai Lenkijai paskirto kardinolo Stanislaw Wielgus pirmosioms iškilmingoms Mišioms Šv. Jono katedroje Varšuvoje, kardinolas staugiai pareiškė šių pareigų negalįs priimti, nes komunistiniais laikais buvo sovietų kolaborantas, dirbo su slaptąja policija, sekė jaunus klierikus ir kitus kunigus, perduodamas žinias saugumui. Tas gėdingas laikotarpis tęsėsi nuo 1960 iki 1978 m., taigi, nebuvo vienkartinis atvejis, bet nuolatinis bendradarbiavimas su slaptąja policija. Kiek per tą laiką Lenkijoje dėl

kun. Wielgus pranešimų nukentėjo dvasininkų, šiandien niekas negalėtų pasakyti. Kaip niekas tikrai nežino, kiek kitų kunigų, vyskupų, klierikų dirbo ši „Judo“ darba tiek Lenkijoje, tiek ir Lietuvoje. Kadangi KGB archyvai yra neprieinami, galbūt niekuomet nesužinosime, bet tas nežinojimas yra tikrai pavojingesnis ir baisnis už konkrečių asmenų kolaboravimo atskleidimą, nes šiuo būdu įtarimo pirštas gali nukrypti į kiekvieną buvusį dvasininką...

Kardinolo Wielgus prisipažinimas dar kartą atskleidžia, kaip veiksmingai komunizmo voratinklis buvo apraizgęs visas valstybės gyvenimo sritis, visas profesijas, visus žmones. Maskvos agentai mokėjo prie kiekvieno prieiti ir išnaudoti pačias slapčiausias žmogaus silpnybes arba baimes. Kard. (tuomet jauno kunigo) Wielgus atveju, tai buvo galimybė studijuoti Vokietijoje. Šio pasiūlymo jis neįstengė atmesti, nes tai buvo jo ilgalaikė svajonė. Vis dėlto žinome ir Lenkijoje, ir Lietuvoje pakankamai tvirtos valios kunigų bei vyskupų, kurie pasirinko nei kankinimus ir mirtį, bet netapo Viešpaties ir savo tautos išdavikais.

Vatikanas kard. Wielgus atsišalindamas nedelsiant priėmė ir laikinai jo pareigas pavedė eiti kard. Jozef Glemp, kuris Lenkijos tikinčiųjų ganytojo pareigas ėjo netoli 30 metų. Nekyla abejonų dėl kard. Glemp ištikimybės Dievui ir savo tautai, bet ar jis žinojo, kiek Lenkijoje yra kunigų, tarnavusių sovietiniam saugumui, o jeigu žinojo, tai dėl ko dabar slėpė?

Kristus yra pasakęs, kad Bažnyčios ir „pragaro vartai nenugalės“. Kai mes piktinamės, sužinoję, kad tie, kuriais visapusiškai pasitikėjome, pas kuriuos ieškojome paguodos ir užtarimo, yra išdavikai, vėta pagalvoti apie 12 apaštalų, kurie trejus metus praleido Jėzaus artumoje, matė jo stebuklus, girdėjo pamokymus apie Dievo karalystę, Jame pažino Dievo Sūnų, o visgi vienas iš jų Kristų pardavė už 30 sidabrinių... Vadinasi, niekas nepasikeitė per daugiau kaip du tūkstančius metų, ir vargiai kada pasikeis...

kalbą pateikdamas dvylikos lietuvių karvedžių biografijas talpina savyje labai daug. Akivaizdus įrodymas – mokėta ir gebėta gintis, tačiau valstybės teritorija tolydžio mažėjo. Skaudus paradoksas, kurį vėta apmąstyti ne tik istorikui, politikui, bet ir kiekvienam sąmoningam Respublikos piliečiui. Per bemaž tris šimtus metų 39 LDK kariuomenės vadai – didieji ir lauko etmonai – su permaininga sėkme gynė valstybę. Turėjome talentingų karvedžių, bet nemažiau talentų padovanojome kitoms tautoms. Ši istorinė patirtis dar nėra pakankamai raiškiai atspindėta įtaigia meno kalba tautos kultūroje.

KAM vadovybė išleisdama šį ka-

lendorių plačiau pravėrė vartus į labai svarbų ir gerokai primirštą kariuomenės, taigi ir valstybės istorijos tarpsnį. Tas tarpsnis vertintinas ir per nūdienos aktualijų prizmę. Pirmą kartą per šešiolika Trečiosios Respublikos metų santykiai su Lenkijos Respublika gavo stiprų teigiamą postūmį. Abi valstybės tapo NATO ir Europos Sąjungos narėmis. Turime bendros istorijos tarpsnį ir suvokiame bendrą atsakomybę už dabartį. Pradedami įgyvendinti išskirtinės svarbos nacionaliniam saugumui ir ekonomikai bendri projektai.

Džiugina akį ir dizainerės Editos Namajūnienės atliktas kalendoriaus meninis apipavidalinimas.

LIETUVIŲ TELKINIAI

ST. PETERSBURG, FL

Šv. Kūčios Lietuvių klube

Šv. Kūčių vakarą nebuvo matyti nei vienos žvaigždės, nes dangų dengė sunkūs lietaus debesys. Tačiau visi su pakilia nuotaika rinkosi į Lietuvių klubą gruodžio 24 dieną bendroms Kūčioms. Tai nuostabi tradicija, kurią išsaugojo tėvų tėvai. Kaip kun. Stasys Yla savo „Kūčių prasmė“ knygelėje rašo: „Ši šventą vakarą, kai viešpatauja išorinė tyla, prabyla mūsų širdys, šaukiasi viena kitos, viena kitai atleidžia, viena kitai linki geriausių vilčių“. Su šiomis geriausiomis viltimis susirinko apie du šimtai Lietuvių Bendruomenės narių dalyvauti Kūčių vakarieneje.

Iėjus į salę, matėme keturias eiles baltomis staltiesėmis ir žvakutėmis papuoštų stalų, ant kurių jau buvo sudėti tradiciniai kūčių valgiai ir šventas kalėdaitis. Scenoje buvo matyti kompiuterine technika pagalba ekrane liepsnojantis židinytis, o šone scenos, lyg karalaitė, stovėjo baltais šiaudinukais ir lemputėmis pasipuošusi Kalėdų eglutė, kurią papuošė Dalia Adomaitienė. Svečius pasitiko St. Petersburgo Lietuvių klubo pirmininkė Loreta Kynienė ir klubo kasininkė Aldona Česnaitė.

Visiems suėjus į salę, pirmininkė Loreta Kynienė pasveikino susirinkusius, tardama: „Ši vakarą susirinkom į mūsų tradicinę iškilmą šventę — Kūčias. Tai šeimos šventė — mes čia visi susirinkę esam ta didžiulė šeima“.

Po savo ir klubo valdybos vardu sveikinimo pirmininkė pakvietė choristus. Skambant muzikos garsams šventiškai pasipuošę choro narės ir nariai, nešdami degančias žvakutes, suėjo į salės priekį. Buvo pakviestas choro vadovas muzikas Aloyzas Jurgutis. Alvita Kerbelienė su poetiška

ižanga apibūdino kiekvieną kalėdinę giesmę. Pirmoji buvo „Tyli naktis“. Alvita Kerbelienė sakė: „Prie kūčių stalo susirinkę, pasidalinkim plotkele, ir mintimis apsikabinkim, be žodžių, jų ir nereikės. Širdis mums laimės palinkės, suteiks dar jos ir Kūdikelis iš savo skurdžios prakartėles“. Choras dar pagiedojo tris giesmes, užbaigdamas muziko Naujalo „Muškim būgnais, trimituokim“. Nors trumpas, bet labai gražus, muzikinis įvadas suteikė šventišką nuotaiką. Pirmininkė padėjo choristams ir muz. Aloyzui Jurguiui, o svečiai savo padėką išreiškė plojimu. Taip pat pirmininkė savo ir visų susirinkusių vardu padėjo šio vakaro ruošėjams, išvardindama visų pavardes ir prašydama kiekvieno atsistoti. Svečiai

St. Petersburg, FL, Lietuvių klubo ruošiose kūčiose pernai gruodžio 24 d. Iš kairės: klubo pirm. Loreta Kynienė, kun. dr. Matas Čyvas, klubo kasininkė Aldona Česnaitė ir Vladas Bikevičius.

Muz. Aloyzas Jurgutis ir Lietuvių klubo dainininkės (iš kairės): Alvita Kerbelienė, Aurelija Robertson, Aldona Česnaitė vadovavo kalėdinių giesmių giedojimui klubo ruošiose kūčiose. E. Vodopalienės nuotr.

plojimu atsidėjo šiemis asmenims, kurie nepagailejo savo laiko, darbo, jėgų ir suteikė svečiams progą dalyvauti šioje šv. Kūčių vakarieneje. Pirmininkė programą tęsė toliau, perskaitydama vieną posmelį iš kun.

Po šio skaitymo pirmininkė pakvietė Šv. Kazimiero misijos vadovą kanauninką Bernardą Telaišių sukalbėti maldą. Kanauninkas Telaišis palaimino Kūčių valgius ir prašė, kad prisimintumėm mirusius, artimuosius ir visus tuos, kurie nėra su mumis. Užbaigiant šią oficialią programos dalį, visi buvo pakviesti sveikintis ir dalintis kalėdaičiais. Prisimenant anksčiau pasakytus žodžius, „širdys šaukiasi viena kitos“, ir tikrai atrodo, kai sveikini esi su draugais ir nepažįstamais, nors ir be žodžių, junti tą širdies artumą viens kitam. Tai nuostabus ir šventas momentas šv. Kūčių metu.

Po sveikinimų prasidėjo tikra puota. Teko ragauti visų tradicinių kūčioms pagamintų valgių, nuo silkų iki spanguolių kisielių — o, skanumas! Likus dar daug paruošto maisto, pirmininkė kvietė, jeigu kas norėtų, gali dar ir namo parsinešti. Svečiams buvo išdalinti lapai su kalėdinių giesmių žodžiais bendram giedojimui. Giedoti padėjo kelios choristės, akompanuojant muz. Aloyzui Jurguiui. Gaila buvo skirstytis, bet vakaro tamsa ir lietaus debesys paragino svečius užbaigti bendrą šv. Kūčias. Palinkėdami visiems šv. Kalėdų, apleidome St. Petersburgo lietuvių klubą, kuriame ši šventą vakarą pasijutom kaip viena šeima.

Elvyra Vodopalienė

Būrelis St. Petersburg, FL, Lietuvių klubo choristų, kurie atliko kalėdinių giesmių koncertą klubo ruošiose kūčiose pernai gruodžio 24 d. Iš kairės: Lionginas Izbickas, Antanas Gudonis, Aurelijus Kilbauskas.

E. Vodopalienės nuotr.

„DRAUGAS“ informuoja, „DRAUGAS“ formuoja;
„DRAUGAS“: Išelvijos ir Lietuvos jungtis;
„DRAUGAS“ lietuviybės švyturys ir sargas!
Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGĄ“!
www.draugas.org

WORCESTER, MA

Švęsime
Laisvės šventę

Ją ruošia Worcester Lietuvių organizacijų taryba **vasario 18-tos sekmadienį** paminėsianti 89-erių metų Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį.

10 val. ryto Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje šv. Mišias už Lietuvą ir žuvusius dėl jos laisvės atnašaus bei pasakys pamokslą kleb. kun. Ričardas Jakubauskas. Po to bus kviečiamos organizacijos. Moterys bus pasipuošusios tautiniais drabužiais. Vėliavos sustatytos altoriaus šonuose. Giedos parapijos choras, vadovaujamas vargonininko David Moulton. Pabaigoje bus giedami himnai. Po jų pereisime į salę po bažnyčia. Ten įvyks minėjimas ir šventinė programa.

Pagrindinė kalbėtoja bus visų mėgstama dr. Dalia Giedrimienė. Mininę minėjimo programos dalį atliks parapijos choras ir jaunimas. Bus

renkamos aukos, kurios bus skirtos pagal aukotojų pageidavimą: Pasaulio Lietuvių Bendruomenei, JAV Lietuvių Krašto Bendruomenei, Tautos fondui ir ALTui. Aukos galima įteikti minėjime ar atsiųsti Tarybos išdėninkui Algiui Glodui: 37 Glen Drive, Holden, MA, 01520

Rengėjai prašo organizacijas ir visuomenę dalyvauti pamaldose, minėjime ir suteikti auką. Po minėjimo įvyks visų dalyvių, kaip vienos lietuvių šeimos, nuširdus pabendraavimas. ALRK Moterų sąjungos 5-ta kuopa paruoš užkandėlius ir kavutę. Kviečiami visi, nepaisant, kada atvykotė į šį kraštą. Susikibkime rankomis visi kartu ir kelkime vis aukštytyn ir aukštytyn lietuviybės žibintą šiame krašte, kad nė vienas lietuvis nepasiliktų neįsijungęs į jį.

Janina Miliauskienė

KODĖL PLINTA GYVENIMAS NESUSITUOKUS?

Prieš mėnesį buvau pakviestas susitikti su septintokais. Padiskutavus apie nacionalines popmuzikos tendencijas, imta kalbėti apie pasaulėžiūros lalykus. Staiga viena guvi mergaitukė išrėžė: „Mano 'puskei' kunigas nedavė išrišimo, nes ji su savo 'bernu' gyvena susidėjus. Nesuprantu, kodėl negalima taip gyventi? Po to išplieskė gyva diskusija. Karščiau tądien ne-diskutavome jokių kitų klausimų...

Prisipažinsiu, kad buvau apstulbintas tiek klausimo, tiek pačios diskusijos. Nemėgstu „senio“ komplekso, kurį puikiai išreiškia romėnų posakis „O tempores, o mores“, bet nejuotomis pagalvojau, kad kai aš buvau trylikos, man net į galvą neateidavo mintis apie tai, kaip geriau gyventi, susidėjus ar susituokus.

Todėl nė trupučio nenustebino praėjusį savaitgalį Demografinių tyrimų centro atliktas tyrimas „Lietuvos šeima“ rezultatai. Pagal juos, beveik 60 proc. 18–24 metų amžiaus ir 53 proc. 25–29 metų vyrų rinkęsi gyventi poroje nesutruktose. 47 proc. 18–24 moterų pasisako už tokį gyvenimo būdą. Tiesa, vyresnio amžiaus žmonės šį reiškinį vertina kitaip, kreivė smunka, bet tai vertėtų sieti su tuo, kad so-

vietinei sistemai gyvenimas poroje nesusituokus buvo nepriimtinas. Šio tyrimo rezultatai svarbūs tuo, kad kalbama apie jaunus žmones, kurių amžius būtų tinkamiausias kurti šeimą ir gimdyti vaikus. Turime konstatuoti, kad dauguma jaunimo šito daryti nenori.

Esama daug priežasčių, kodėl vyrauja tokios tendencijos. Galima abstrakčiai kalbėti apie vartojimo kultūrą, kurią gerai apibūdina vieno inter-nauto retorinis klausimas: „Kam pirkti knygą visam gyvenimui, jei gali nueiti į biblioteką? Bet tai lieka tik bendro pobūdžio pastebėjimas.

Akivaizdu, jog aštuoniolikos metų sulaukęs žmogus yra fiziologiškai subrendęs, kad galėtų lytiškai santykiuoti, tačiau jo emocinis ir dvasinis brandumas dažniausiai yra tokio lygio, jog santuoka prilygsta skrydžiui į kosmosą. Be to, čia prisideda tokie niuansai kaip studijos, karjeros galimybės, tvirtas ekonominis pagrindas neturėjimas, ir tai tampa rimtomis kliūtimis santuokai. Kaip ir tai, kad asmenybės nebrandumas neleidžia apsispręsti visam gyvenimui. Tokia situacija tampa palankia terpe viešėti gyvenimui kartu be įsipareigojimų.

Šis reiškinys turėtų tapti aliarmo ženklų pirmiausia valstybei. Tyrimo rezultatai liudija, kad šalyje artimiausiu metu palengva mažės šeimų. Ne tik dėl jaunimo nenoro kurti šeimas, bet ir dėl katastrofiško skyrybų masto, emigracijos taifūno (beje, būtent emigracija yra visai nepalanki kurti šeimas, čia jauni žmonės, net tie, kurie Lietuvoje būtų taip nesielgę, masiškai „meta skudurus“). Kaip tariant šeimos institucija patiria didžiulę krizę. Tuo tarpu Lietuvos Konstitucija teigia: „Šeima yra visuomenės ir valstybės pagrindas“. Kiekvienam aišku, jog gyvenantieji poroje nesusituokę negimdys vaikų, tokie dariniai nepasižymi patvarumu, neleidžia šaknų. Valstybei jie tikrai nėra naudingi.

Nenuostabu, kad šeimos institucija yra apimta krizės. Juk ji paprasčiausiai niekam nerūpi: nei valstybės institucijoms, nei politikams, nei visuomenės veikėjams. Mes ne tik neturime subalansuotos, prioritetingos šeimos politikos, bet abejingai stebime, kaip plaunamos ribos tarp šeimos ir gyvenimo poroje nesusituokus. Pastaruosius darinius taip pat pradėdame vadinti šeimomis, ir, neduok Dieve, kartu po viena pastoge gyvenančius stilingas

mergaites ir berniukus pavadinti „sugyventiniais“! Juk jie — šeima, arba „gyvenimo draugai“, o sugyventiniai — tai anie, asocialūs ir kriminaliniai elementai, kurie kaimuose vienas kitą kirviais užkapoja... Tad šeimos sukūrimas niekuo nėra pranašesnis už gyvenimą susidėjus. Tik gimus vaikui, vyrui nereikia DNR testo daryti.

Kaip matyti iš tyrimo, vyrai labiau nei moterys linkę nesituokti. Akivaizdu, jog pas mus merginos kaip asmenybės yra brandesnės už vaikus. Tačiau akivaizdi yra ir kita tiesa, kad moterys, gyvenančios susidėjus, socialiai yra pažeidžiamesnės už vyrus, juk jei išsiskiriama, tai jos nukentčia labiau. O jei tokioje poroje gimsta vaikas? Išsiskyrimo atveju komplikacijos neišvengiamos... Tik kur žiūri mūsų karingosios feministės, juk sunku surasti didesnių patriarchalinės santvarkos apraiškų kaip gyvenimas poroje nesusituokus?

Iš visos širdies sutinku, kad, jei tikrai myli, įregistruoti santuoką nieko nereikia. Tikrai nieko nereikia įsipareigoti šiai meilei.

Tomas Viluckas
bernardinai.lt

Kitą kartą komandoms įeinant liepdavo sustoti patvoryje ir smogikai, blokavę padedami, patikrindavo, ką suimtieji turi kišenėse. Kiekvienas turėjo išversti kišenes, visą turtą iškrauti į kepurę ir padėti ant žemės. Tada smogikai patikrino, kas kepurėje sudėta, apčiupinėjo drabužius, ar neturi ko paslėpus. Pas kuriuos rasdavo ką nors draudžiama, tų numerius užrašydavo ir atiduodavo stovyklos vadovybei nubausti, o čia pat vietoje gerokai apdaužydavo. Daug priklausė ir nuo tikrinančiųjų. Vieni smogikai tiesiog šėldavo, o kiti visiškai ramiai atlikdavo savo pareigą. Taip pat būdavo ir su blokavais. Vieni mušdavo suimtuosius kiekviena proga, o kiti vėl primerkdavo akį, jei jiems patiems nesusidarydavo pavojaus.

Jei kartais pas suimtuosius rasdavo daug rūkalų arba degtinės, tuomet tie dalykai pereidavo į blokavų kišenes, jei nebūdavo smogiko čia pat. Suimtas, kuriam prekė buvo atimta, turėjo tylėti, nes jei jis netylėjo, dar buvo nubaustas, o blokavas vis galėjo išsisukti.

Rūkyti darbo metu buvo griežtai draudžiama, taip pat nešiti rūkalų į darbovietę. Rytai, išgyjuojant iš stovyklos, patikrindavo po kelis suimtuosius iš kiekvienos komandos, ar jie neturi rūkalų, maisto ar kurių nors kitų prekių. Kuriuos sučiupdavo, tuos bausdavo. O vis dėlto visi rūkoriai nešėsi rūkalus į darbovietę, nes bloke paliktus rūkalus labai dažnai pavogdavo, ypač tokiais laikais, kada rūkalų būdavo labai maža. Kartais visą metų ketvirtį kooperatyvas neparduodavo rūkalų, nors mes stovykloje turėjome gauti tiek pat, kiek laisvėje gyvenantieji. Mūsų rūkalus labai dažnai išveždavo smogikai į savo kooperatyvą, o mums stovyklos viršininkas paskelbdavo draudimą parduoti rūkalų dėl kurio nors nusikaltimo, pvz., dėl to, kad darbo metu buvo užtikti berūkiant keli suimtieji. Tie suimtieji savo bausmę vis tiek atgaudavo, bet tokį tariamą nusidėjimą panaudojo savo plėšimui pateisinti. Kaip jau visiems buvo žinoma, rūkalų klausimas suimtųjų ir kalinių tarpe yra pats aktualiausias. Po rūkalų eina duona.

UKRAINIEČIAI SUARDO NACIŲ TVARKĄ

Režimas stovykloje pirmą kartą pradėjo kiek išvėlnėti 1942 metų rudenį, kada į stovyklą privežė labai daug rusų ir ukrainiečių. Iki tol stovykloje buvo daugiausia vokiečių, tada lenkų ir čekų, bet iki metų pabaigos suimtųjų skaičius stovykloje padvigubėjo. Beveik visi atvežtieji nesusprato vokiečių kalbos ir smogikai su jais nesusikalbėjo. Tuo tarpu jų vežė dar vis daugiau, kartais daugiau kaip kelis tūkstančius per mėnesį. Ką jiems smogikai ir besakdavo, jie nesusprada-

NACIŲ PRAGARE

Kalinio Nr. 40627 išgyvenimai
nacių koncentracijos stovyklose
1941–1945

IONAS GRIGOLAITIS

Nr. 45

vo ir nenorėdavo suprasti. Kiekvienas smogikas negalėjo vestis kartu vertėją, o suimtieji, kurie galėjo jų įsakymą išversti, nesisakė moką. Taip jiems neliko nieko kito, kaip suduoti antausių, paspardyti ir nueiti, o ukrainiečiai tik nusišypsodavo.

Kadangi ta naujokų masė buvo tokia didelė, smogikams atsibodo kiekvieną kumščiuoti ir aiškinti pačius paprasčiausius dalykus, kurių suimtas vis tiek nesusprato. Tada stovyklos vadovybė įsakė blokuose sudaryti kalbos kursus ir naujuosius pramokyti nors komandų.

Gali būt, kad ukrainiečius smogikai būtų tuoj sunaikinę, bet tai buvo visiškai jauni žmonės, o smogikai buvo reikalingi darbininkų. Be to, smogikai suimtuosius išnuomavo įmonėms po 5–7 RM dienai. Įmonės pinigais mokėjo tik už gyvus ir sveikus žmones. Jie pirma turėjo atidirbti jiems skirtą laiką ir tik tada eiti į krematoriumą.

Stovykloje buvo tokia tvarka, kad kiekvienas suimtas turėjo sveikinti kiekvieną smogiką — nusiimti kepurę ir prisispaudęs rankas prie šlaunų praeiti pro jį. Stovint rikiuotėje, tik šimtinės arba bloko vedėjas turėjo nusiimti kepurę. Karininką susitikus, šimtininkas ar pirmasis jį pastebėjęs suimtas turėjo paduoti komandą:

— Kepures nusiimti!

Tačiau rusai ir ukrainiečiai nepaisė tokių potvarkių. Atskirai susitikę smogiką, jie nenusiimdavo kepurės, o eidami rikiuotėje taip pat retai. Smogikai puldavo, mušdavo ir spardydavo juos, bet jie dėl to nesijaudino.

Stovyklos viršininko Hauptsturmfuehrerio Kolb visi bijodavo kaip maro. Kartą teko matyti, kaip stovyklos viršininkas pats turėjo įsitikinti, kad jo autoritetas suimtiesiems buvo lygus nuliui. Jis dviračiu atvyko apžiūrėti vienos įmonės. Keli ukrainiečiai knaisiojo kelią, kuriuo jis atvyko. Ukrainiečiai, pamatę atvykstant dviračiu smogiką ir pastebėję, kad tai ne jų įmonės smogikas, visiškai ramiai pasirėmę ant kastuvų žiūrėjo į atvažiuojantį. Stovyklos viršininkas, nusėdęs nuo dviračio ir priėjęs užklause:

— Ar Tamstoms nereikia nuimti kepurės?

Ukrainietis žiūri ir nė krust. Stovyklos viršininkas iširdes pradėjo rėkti, kodėl jie nenusiima kepurės, bet ukrainiečiai nereaguoja. Nuplėšęs vienam nuo galvos kepurę, mušė ją į veidą, bet ir tada ukrainiečiai nesusijaudino. Jie tik žiūrėjo išplėstomis akimis ir atidaryta burna. Viršininkas suprato, kad jie nė žodžio vokiečių kalbos nesuspranta (o iš senesniųjų suimtųjų nė vienas nesirodė, jie tik pasislėpė juokės), pamojo ranka ir nuėjo, sudavęs kiekvienam po antausį ir numetęs jų kepurės.

Po to įvykio įsakė visiems blokavams aiškinti, kad suimtieji turi smogikus sveikinti ir daryti pratimus. Vėl prasidėjo vargas visai stovyklai.

1943 metais jau buvo leista stovykloje prie kelių pastatyti suolus. Be to, suimtieji laisvalaikį išsinešdavo iš blokų suolus ir sėdėdavo. Kada smogikai praeidavo, suimtieji turėdavo atsistoti ir nusiimti kepurės, bet naujieji visiškai nekreipdavo dėmesio į smogikus. Tie juos vaikydavo, kumščiuodavo, spardydavo, bet suimtųjų jau buvo per daug, tiesiog tiršta, dėl to smogikai nebeįstengė jų sudoroti.

Nuo to laiko ir bėgiojimas darbe išnyko. Nors smogikai vis tebevaikydavo suimtuosius, šie toliau nebėgdavo, kaip tol, kol juos vykdavo. Ar juos bausdavo ar ne, jie vis tiek nebėgdavo, ypač tada, kada jie jau nusilpdavo.

Už tai teko kentėti visai stovyklai. Kiekviena proga, galima sakyti, visą laisvalaikį, mums tekdavo daryti pratimus kepurės nusiimti, sveikintis ir tvarkingai žygiuoti. Be to, labai dažnai tekdavo atskiroms komandoms arba blokams daryti baudžiamąjį sportą. Tas suimtuosius daugiau išvargindavo, kaip darbas. Po tokios mankštos suimtieji būdavo kaip sumušti ir kitą dieną negalėdavo dirbti, stovėti prie mašinų. Darbas nukentėjo, dėl to įmonių vadovybės susirūpino ir pradėjo reikalauti, kad jų darbininkai nebūtų varomi sportuoti, o jei kas nusikalto, kad būtų baudžiamas individualiai. Nuo to laiko kiekvieną sekmadienį po pietinio patikrinimo turėdavo susirinkti visi, kurie buvo baudžiami sportuoti, ir tada juos gainiodavo keletą valandų.

Norint labiau išnaudoti suimtųjų darbo jėgą, reikėjo pagerinti maistą, nes nusilpę, nubadėję suimtieji negalėjo dirbti produktyvaus darbo, juo labiau, kada darbo laikas buvo nustatytas dvylika valandų. Tada stovyklos vadovybė leido suimtiesiems gauti siuntinius, ne dėl to, kad jiems būtų buvę gaila suimtųjų, kurie masėmis mirė, bet tik dėl to, kad jiems reikėjo darbininkų, o jie patys nenorėjo mūsų geriau maitinti. Tokiu būdu jie pasiekė, kad suimtieji buvo savo namiškių maitinami ir dar atliko jiems daug darbų. Tai tikra naciška moralė!

Bus daugiau.

Tramvajaus maketas laukia lankytojų

Į tramvajaus maketą lankytojai gali įeiti.

Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Vilnius, sausio 15 d. (ELTA) — Pirmadienį Konstitucijos prospekte šalia Vilniaus savivaldybės pradėtas demonstruoti tramvajaus maketas. Tramvajų Vilniui iki kovo mėnesio paskolino Nicos miestas (Prancūzija), kuriame tokie tramvajai pradės važinėti šiemet.

Prie sostinės Savivaldybės pastatytas maketas yra tikro tramvajaus kopija. Į maketą lankytojai gali įeiti, pasėdėti kėdėse, vagone skamba maršruto stotelių pavadinimai. Paviljone šalia tramvajaus eksponuojamas ir pirmosios jo trasos Vilniuje „Stotis—Santariškės“ maketas.

Tramvajaus projektui įgyvendinti rugsėjį savivaldybės įmonėje „Susiekimo paslaugos“ buvo įsteigtas filialas „Vilniaus tramvajus“. Filialas atliks tramvajaus projekto parengiamuosius darbus, rengs reikiamus teisės aktų projektus, ekonominius ir finansinius skaičiavimus.

Vilniuje pirmiausia siūloma įrengti vieną greitojo tramvajaus liniją „Santariškės—Stotis“, kuri būtų 10,4 km ilgio. Numatoma, kad piko metu tramvajai važinėtu kas 5, o ne piko — kas 10 minučių. 30 metrų ilgio tramvajus galėtų vežti iki 300 keleivių.

Darbo partijos vedlys žada sugrįžti

Atkelta iš 1 psl.

kad registruodama dokumentus, apygardos komisija turėtų susitikti ir su pačiu kandidatu.

„Dokumentus priims apygardos komisija, kuri ir turėtų nuspręsti, ar V. Uspaskichas turėtų pats atvykti ir įtikinti, kad dokumentus pasirašė ne per prievartą. Mano įsitikinimu, apygardos komisija turi teisę paklausti pačio kandidato, ar jis pats yra užpildęs vienus ar kitus dokumentus, tačiau kaip jie darys, tai jau jų pačių reikalas. Tokių atvejų nėra buvę“, — aiškino Z. Vaigauskas.

Darbo partija buvusį savo vadovą V. Uspaskichą įtraukė į partijos rinkiminius sąrašus keturiuose rajonuose — Šiaulių, Ukmergės, Švenčionių bei Kėdainių.

Pagal šiuo metu galiojančius įstatymus, V. Uspaskichas savo kandidatūrą galėtų kelti tik Kėdainiuose, tačiau K. Daukšys neatmetė galimybės, jog Seime šiuo metu svarstant Savivaldybių tarybų rinkimų pataisas, nuostatos, jog kandidatas gyvenamąją vietą savivaldybėje, kurioje kandiduoja, turi būti deklaravęs ne mažiau kaip 65 dienas iki rinkimų, galėtų būti pakeistos.

Tapęs Darbo partijos kandidatu savivaldybių tarybų rinkimuose V. Uspaskichas įgytų neliečiamybę, tačiau tai nepadėtų jam visiškai išvengti teisės saugos persekiojimo.

Paklaustas, ar V. Uspaskicho nusistabdys tai, jog grįžęs į Lietuvą, kaip skelbia prokurorai, jis būtų su laikytas, K. Daukšys atsakė besitinkintis, jog „nebus imtasi kokių nors priemonių, nebūdingų demokratinei valstybei“.

Buvusio „darbiečio“ ir V. Uspaskicho bendražygio, dabar — Seimo pirmininko „pilietininko“ Viktoro Muntiano nuomone, kalbos apie V. Uspaskicho dalyvavimą rinkimuose yra „viešųjų ryšių akcija“.

„Tie kurie pateikė medžiagą žiniasklaidai, pateikė ją nekompetentingai. Žmogus gali kandidatuoti tik tas, kuris yra Lietuvos gyventojas. Šiuo atveju aš nematau, kad V. Uspaskichas yra Lietuvos gyventojas“, — pirmadienį po susitikimo su prezidentu sakė V. Muntianas.

V. Uspaskichas Maskvoje slapstosi Lietuvos teisėsaugai pradėjus ikiteisminį tyrimą, Darbo partiją įtariant neteisėtingų duomenų apie pajamas, pelną ir turtą pateikimu.

SPORTAS

* **Atsakomąsias Europos rinkinio federacijos taurės (EHF Cup) moterų turnyro šešiolikfinalio rungtynes** Vilniaus „RSK Egles“ komanda sekmadienį išvykoje 27:41 pralaimėjo Zvenigorodo „SC Zvezda“ (Rusija) komandai bei pasitraukė iš tolesnių varžybų. 12 įvarčių viešnioms pelnė Laima Bernatavičiūtė, po 4 — Sandra Rugenytė bei Aukšė Rukaitė.

* **Nesėkmę Australijoje pradedusio ITF serijos „Optus Nottingham International 2007“ teniso turnyro pirmajame etape (1/64 finalo) patyrė atvirojo Australijos čem-**

pionato jaunimo varžyboms besiruošiantis šešiolikmetis Ričardas Berankis. Dvyliktas pagal skirstymą varžybose perspektyviausias Lietuvos tenisininkas vienetų varžybų pirmąjį susitikimą 4:6, 2:6 pralaimėjo į kitą turnyro etapą patekusiam australui John Millman.

* **Lino Kleizos Denver „Nuggets“ komanda sekmadienį svečiuose 109:93 nugalėjo Portland „Trail Blazers“ krepšininkus.** Starto penkete žaidęs lietuvis pelnė 9 taškus, po krepšiu atkovojo 7 ir perėmė 1 kamuolį, kartą suklydo bei surinko 4 pražangas.

Konservatoriai VSD adresu metė naujus kaltinimus

Vilnius, sausio 15 d. (BNS) — Konservatoriai kaltina Valstybės saugumo departamentą (VSD) kaip esantį slapta medžiagą pateikus visiškai viešus ir visiems žinomas duomenis, taip siekiant „psichologinio efekto“.

Tėvynės sąjungos pirmininko pavaduotoja Rasa Juknevičienė pirmadienį spaudos konferencijoje citavo ištrauką iš VSD pateiktų pažymų, argumentuodama, jog jose esanti medžiaga — jokia valstybės paslaptis.

Parlamentarė sakė taip norinti užkirsti kelią įtarinėjimams, jog neskaidriais ryšiais su dujų verslu yra susiję ir konservatoriai, kurių pavadės minimos minėtose pažymose.

„Matyt gerai išmokytas psichologinio poveikio metodų, Arvydas Počius po ta ypatinga žyma ‘slaptai’ sąmoningai įpynę Andriaus Kubiliaus ir Arvydo Vidžiūno viešą susitikimą 2003 metais su ‘Dujotekanos’ vadovu Rimantu Stoniu. Žiniasklaidoje pastaruoju metu intriguojančiai rašoma — slaptose pažymose minimas ir A. Kubilius. Aš dabar pacituosiu pažymą, kaip joje minimas A. Kubilius. Aš nemanau, kad tai yra valstybės paslaptis“, — sakė R. Juknevičienė.

Pasak NSGK komiteto narės, pateiktose pažymose konstatuojama, jog 2003 metais Seime svarstant Naftos ir dujų išteklių mokesčių įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, kuris buvo ypač aktualus R. Stonio valdytoms naftos gavybos įmonėms, šis verslininkas kontaktavo su daugeliu politikų, tarp 11 pažymoje ties šiuo klausimu minimų politikų — ir A. Kubilius su A. Vidžiūnu.

Konservatorė sakė esanti šokiruota, jog, kaip paaiškėja perskaicius pažymą, ją rengė VSD pareigūnai ne tik, anot jos, pateikė klaidingus duomenis, bet ir pademonstravo neišmanantys Seimo statuto.

„Nebejuokinga, kai susimąstai apie slaptos tarnybos vadovo ir jo institucijos kompetenciją, kuris tesugeba įslaptinti visiškai atvirus politikų ir verslininkų susitikimus. Pažymą rašę darbuotojai net nesupranta, kokia procedūra yra atmetant arba priimančią prezidento veto. Atmesti prezidento veto reikia 71 balso ir svarbiausia yra tie, kurie balsuoja už, o ar tu dalyvauji, nedalyvauji, ar balsuoji prieš — visiškai jokio skirtumo“, — sakė parlamentarė.

Pasiestyje — kliūtys lietuviams

Vilnius, sausio 15 d. (BNS) — Baltarusijos pasieniečiams konfiskavus lietuvių mokytojos automobilį, užsienio reikalų ministerija (URM) pareiškė, kad ne tik Lietuvai turi rūpėti valstybių bendradarbiavimas.

„Stebina Lietuvos piliečiams daromos kliūtys kertant Baltarusijos sieną. Susidaro įspūdis, kad taip siekiama trukdyti Lietuvos ir Baltarusijos kultūros, ekonomikos mainams, normaliam piliečių bendravimui. Tokiu bendradarbiavimu turėtų būti suinteresuota ne tik Lietuva, bet ir Baltarusija, kuri šių metų rudenį norėtų surengti savo ūkio pasiekimų parodą Vilniuje“, — sakė URM Informacijos ir viešųjų ryšių departamento direktorė Violeta Gaižauskaitė.

Pelesos lietuvių mokykloje Baltarusijoje dirbančios 46 metų Antaninos Arbačiauskienės automobilis „Audi 80“ buvo konfiskuotas, kai ji ir dvi nepilnametės Pelesos mokykloje

besimokančios jos dukters važiavo namo į Vilnių.

Muitininkai pareiškė, kad moters vairuojamas automobilis kelio mis dienomis per vėlavai palieka Baltarusijos teritoriją, ir jį atėmė. Pedagogai skirta ir 3,1 mln. rublių (apie 3,800 litų), rašo dienraštis „Lietuvos rytas“.

Koją pedagogai pakišo rugsėjį Baltarusijoje įsigaliojusi nauja sienos kirtimo tvarka — buvo įvesti transporto priemonės lapeliai, išduodami įvažiuojant į šalies teritoriją. Nuo tos akimirkos automobilis privalo palikti šalį per tris mėnesius.

Sausio 9 dieną URM įteikė notą Baltarusijai dėl incidento, kurio metu buvo konfiskuotas Pelesos lietuvių mokyklos direktoriaus pavaduotojos A. Arbačiauskienės automobilis.

Lietuvos laikinajam reikalų patikėtiniui Baltarusijoje pavesta padėti nukentėjusiai Lietuvos pilietei.

Įdarbinimo agentūra stengsis emigrantus sugrąžinti į Lietuvą

Liepa Pečeliūnaitė
Alfa.lt

Lietuvoje gausu įdarbinimo užsienyje įstaigų, kurios už tam tikrą atlygį randa darbą įvairiose užsienio šalyse ketinantiems emigruoti lietuvaičiams, tačiau nuo šiol Airijos įdarbinimo agentūra „Myvisit“ ieškos būdų lietuvičius parsigauti namo.

„Myvisit“ pradėjo teikti darbo paieškos Lietuvoje paslaugas, taip tikėdamasi emigrantus sugrąžinti namo. „Lietuvi, jei tau ne vis vien tavo tėvynės likimas, jei nori grįžti į gimtinę, gyventi ir dirbti jos labui, mes tau padėsime!“ — rašoma reklaminiame „Myvisit“ tekste.

Agentūra teprašo atsiųsti gyvenimo aprašymą (CV) ir žada žinomų ir patikimų įdarbinimo agentūrų bei darbdavių padedami pasiūlyti išsilavinimą ir darbo patirtį atitinkantį darbą ir suteikti visas socialines ga-

rantijas Lietuvoje.

Šis pranešimas pasirodė lietuvių Airijoje konferencijoje internete ir pirmiausia sulaukė didžiulio nepasitenkinimo, neva įdarbinimo agentūra tik mėtosi iš politikų nugirstomis sparnuotomis frazėmis, tačiau iš tiesų nėra suinteresuota lietuvių sugrąžinimu.

Emigrantai išsakė savo pageidavimus sulaukti daugiau statistinės informacijos kokiuose sektoriuose, kokiuose Lietuvos regionuose labiausiai reikia darbuotojų, kokie žadami vidutiniai darbo užmokesčiai, kiek laiko vidutiniškai užtrunka susirasti darbą Lietuvoje ir pan.

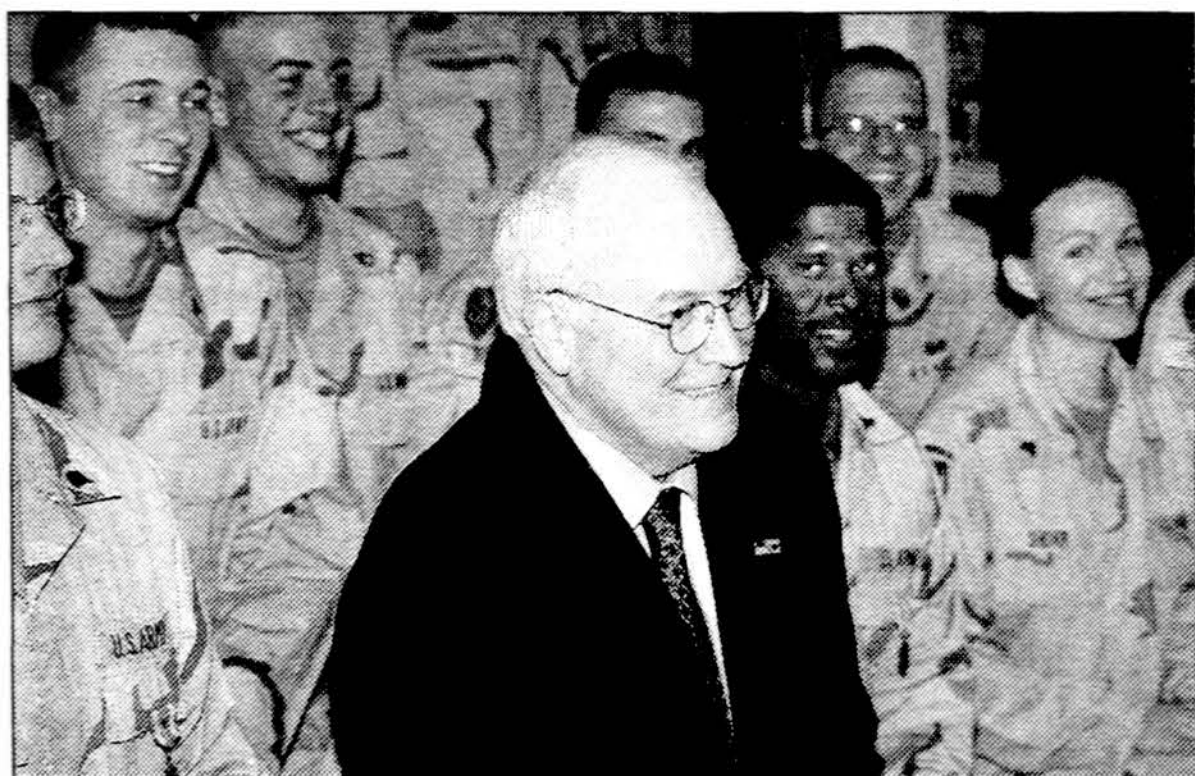
Tiesa, oficialioje įdarbinimo agentūros „Myvisit“ svetainėje, kuria galima vartoti ir lietuvių kalba, informacijos apie sumanytą sugrąžinti emigrantus į Lietuvą nėra. Paieškos sistemoje — tik darbo ir nekilnojamojo turto pasiūlymai Airijoje.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

D. Cheney: strategijos kritikai pasitarnauja Bin Laden

JAV viceprezidentas, apsuptas į Iraką išvykstančių karių. Terry Anderson nuotr.

Washington, DC, sausio 15 d. (AFP/BNS) — JAV viceprezidentas Dick Cheney sekmadienį apkaltino George W. Bush administracijos naujosios strategijos dėl Irako kritikų, kad jie pasitarnauja Osama bin Laden ir pasauliniam terorizmui.

D. Cheney sakė, kad karių išvedimas iš Irako vietoje planuojamo pajėgų pastiprinimo, apie kurį praėjusią savaitę paskelbė prezidentas, būtų „pavojingiausia klaida“, kokią įmanoma padaryti.

„Tai neatkiriama mūsų esminės strategijos, kuri, kaip mano mūsų priešininkai, kelia nerimą Jungtinėms Valstijoms, dalis“, — sakė viceprezidentas interviu televizijos „Fox“ naujienų laidai.

„Jie įsitikinę, kad dabartiniai debatai Kongrese, praėjusį rudenį vykusio rinkimų kampanija patvirtina, kad jie teisūs, kai sako, jog Jungtinės Valstijos nenori kovoti šiame kare su

terorizmu“, — sakė jis.

„Bin Laden nemano, kad gali mus sutriuškinti. Jis galvoja, kad gali priversti mus pasitraukti“, — sakė D. Cheney, primindamas apie JAV karines nesėkmes Libane ir Somalyje ir pajėgų išvedimą iš šių šalių.

„Jis mano, kad po Libano ir Somalio Jungtinės Valstijos nenori ilgo karo. Irakas šiuo metu yra pagrindinis mūsų laukamas šiame kare, todėl nepaprastai svarbu, kad mes laimėtume, ir mes iškovosime ten pergalę“, — sakė jis.

G. W. Bush, jaučiantis didelį politinį spaudimą dėl nesėkmingų pastangų pažaboti jau beveik ketverius metus nesiliaujančią smurtą Irake, į kurį JAV pajėgos įsiveržė 2003 metų kovą, trečiądienį pristatė ilgai lauktą naują strategiją, kurioje numatyta papildomai nusiųsti į šią šalį 21,500 amerikiečių karių. Šiuo metu Irake tarnauja 132,000 JAV karių.

Pakarti du artimi diktatoriaus bendražygiai

Atkelta iš 1 psl.

sakė vyriausybės atstovas spaudai, o tai, kad egzekucijos metu B. I. al-Tikriti galva atsiskyrė nuo kūno, pavadinimo nelaimingu nutikimu, kokie karais įvyksta vykdant mirties nuosprendį.

Ministrų kabineto patarėjas Basam al-Husseini spaudos konferencijoje pareiškė, jog tai, kas egzekucijos metu nutiko B. I. al-Tikriti, kuris S. Hussein režimo valdymo metais vadovavo šalies žvalgybai ir kėlė siaubą šiitų bendruomenei, buvo „Dievo veiksmas“.

Neabejojama, kad šis faktas pakurstys egzekucijos eigos kritiką. Nuosprendžio vykdytojai turi pasirūpinti, kad virvės ilgis atitiktų nuteistojo svorį — ji turi būti pakankamai ilga, kad egzekucijos metu lūžtų nuteistojo sprandas, tačiau ne per ilgą, nes tokiu atveju kariant galva gali atsiskirti nuo kūno.

Islamo kultūroje itin opiai žiūrima į tai, kaip elgiamasi su palaikais. Interneto pasirodė vaizdo įrašas, kuriame matyti ant neštuvų paguldytas miręs Saddam Hussein su žaizda ant kaklo.

Ministro pirmininko Nuri al-Maliki vyriausybė stengėsi, kad bent kurį laiką nebūtų paviešinta žinia apie

tai, kad B. I. al-Tikriti ir buvęs teisėjas Awad Hamed al-Bandar buvo pakarti, tačiau jai nepavyko užkirsti kelio informacijos nutekėjimui.

A. H. al-Bandar advokatas Badia Aref sakė, kad JAV pareigūnai nurodė artimiesiems pasirengti pasiimti palaikus. B. I. al-Tikriti dukra televizijai „Al Arabiya“ sakė, kad jai dar nepranešta apie tėvo mirtį.

Vyriausybės atstovas spaudai sakė, kad artimieji bus pagal nustatytą tvarką informuoti apie egzekucijas.

Vietos pareigūnai sakė, kad B. I. al-Tikriti bus palaidotas prie S. Hussein jų gimtajame kaime, kuris yra netoli šalies šiaurėje esančio Tikrito miesto.

Šiitai džiugiai sutiko žinią apie B. I. al-Tikriti ir A. H. al-Bandar įvykdytą nuosprendį ir susirinko švęsti Baghdad miesto Sadr lūšnynų rajone, kuris laikomas radikalaus dvasininko Moqtada al-Sadr ir jo kovotojų bastionu.

B. I. al-Tikriti 1976-1983 metais vadovavo siaubą kėlusiai žvalgybos tarnybai „Mukhabarat“. Teismo procese liudiję žmonės sakė, kad jis asmeniškai dalyvaudavo kankinimuose. Papasakotas vienas atvejis, kai B. I. al-Tikriti, stebėdamas kankinimus, valgė vynuoges.

EUROPA

PARYŽIUS

Prancūzijos centro dešinieji sekmadienį oficialiai paskyrė vidaus reikalų ministrą Nicolas Sarkozy kandidatą būsimuose prezidento rinkimuose. 51-erių metų N. Sarkozy buvo oficialiai paskelbtas kandidatu prezidento rinkimuose Paryžiuje vykusiame valdančiosios Sąjungos už liaudies judėjimą suvažiavime. Visuomenės nuomonės apklausos rodo, kad N. Sarkozy yra vienintelis centro dešiniųjų politikas, turintis realių galimybių įveikti Socialistų partijos kandidatę 53-ųjų metų Segolene Royal.

KIJEVAS

Ukrainos užsienio reikalų ministras Borysas Tarasiukas mano, kad šalies prezidentas ir premjeras laikosi vienos pozicijos dėl šalies stojimo į NATO. „Viktoria Juščenkos ir Viktoro Janukovyčiaus nuomonės skiriasi tik dėl stojimo į NATO terminų“, — pareiškė Ukrainos URM vadovas. „Sudarius Viktoro Janukovyčiaus vadovaujamą vyriausybę paaiškėjo, kad prezidentas ir premjeras turi bendrus strateginius tikslus dėl stojimo į NATO“, — pažymėjo jis.

VARŠUVA

Dokumentai rodo, kad buvęs Lenkijos Seimo pirmininkas Marekas Borowski, kuris dabar yra vienas šalies kairiųjų jėgų vadovas, bendradarbiavo su komunistinio laikotarpio žvalgyba, remdamasis viena ataskaita, pranešė dienraštis „Wprost“. Pasak laikraščio, prie Karinių informacijos tarnybų likvidavimo ataskaitos yra pridėta dokumentų, kurie leidžia teigti, kad M. Borowski buvo slapta žvalgybos bendradarbis. M. Borowski kategoriškai paneigė bet kokius teiginius, kad jis galėjo būti kokių nors komunistinių struktūrų agentas, bendradarbis ar operatyvinis darbuotojas.

* * *

Lenkijoje karštus ginčus sukėlė šalies Seime svarstomas įstatymo

projektas pinigėmis baudomis bausti nešvarių automobilių savininkus. Projektą pateikusi parlamentarų grupė mano, kad tokia priemonė turėtų paskatinti automobilių savininkus geriau prižiūrėti savo transporto priemones. Projekte numatoma galimybė skirti vairuotojams baudą iki 300 zlotų (267 litų).

RUSIJA

MASKVA

Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas pirmadienį pareiškė, jog Rusija ir toliau remia Baltarusijos ekonomiką. „Tiesioginė ir paslėpta parama Baltarusijos ekonomikai Rusija tęs dar ilgai“, — per susitikimą su ministrų kabineto nariais pirmadienį sakė V. Putinas. Tuo tarpu jis pripažino, jog „nuo šių metų ši parama ženkliai sumažės“. „Dujomis tai vertinama maždaug 3.3 mlrd. dolerių, nafta ir jos produktai — 2.5 mlrd. dolerių“, — sakė V. Putinas. „Taigi vien tik energijos ištekliais parama Baltarusijos ekonomikai 2007-aisiais sieks 5.8 mlrd. dolerių“, — pabrėžė Rusijos prezidentas.

AZIJA

CEBU

Šešiolika Azijos valstybių pirmadienį įsipareigojo bendromis pastangomis taupyti energiją ir, atsižvelgiant į didėjančias pasaulio naftos kainas, plėtoti naujus energijos šaltinius. Cebu energetinio saugumo deklaracija buvo pasirašyta Rytų Azijos aukščiausio lygio susitikimo pabaigoje, kuriame dalyvavo valstybės iš dešimt narių jungiančios Pietryčių Azijos tautų asociacijos bei Japonija, Kinija, Pietų Korėja, Indija, Australija ir Naujoji Zelandija.

TOKYO

Japonijos atominėje jėgainėje išsiliejęs radioaktyviam aušinimo vandeniui, kontaktų su juo turėjo keturi darbininkai, tačiau jie nenukentėjo. Žalos aplinkai taip pat nepadaryta, pirmadienį pranešė elektrinę eksploatuojanti kompanija. Incidentas kompanijos „Kansai Electric Power Co.“ eksploatuojamoje Takahamos jėgainėje, įvyko sekmadienį popiet, per įprastą patikrinimo procedūrą, kurios metu skyrius buvo uždarytas.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680

Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Patinka katalogai

Mielas Žalanykšti. Aš neturiu jokio klausimo ir jokios problemos. Mėgstu auginti daržoves, gėles, net vaiskrūmius. Mano butas pilnas visokių žalumynų, bet tikiuosi, kad leisite pasisakyti dėl sėklų ir augalų katalogų, kuriuos laiškanėšys pradėjo grūsti į mano pašto dėžutę dar prieš Kalėdas.

Dauguma mano pažįstamų skundžiasi, kad tie katalogai tik trukdo, kad galima, ko tik nori, rasti kompiuterio pagalba. Skačiau ir angliškose laikraščiuose, kad kai kurie žmonės yra nepatenkinti gaudamais katalogais. Aš — priešingai. Jų laukiau, vartau, skaitau, pasižymiu ir net esu pasiruošusi kai ką užsisakyti. Kodėl? Daugiausia dėl to, kad esu „senamadiška“ — man geriau skaityti knygą, vartyti katalogą su spalvotais, patraukliais paveikslėliais ir augalų aprašymais, kaip važinėti „pele“ po kompiuterio ekraną. Kompiuteris gerai, nesiginčysiu, bet ne visi žmonės juos turi, ne visi moka pasinaudoti, ne visi nori prekes užsisakyti per internetą. Prisi pažįsiu — net truputį prisibijau. Juk šiuo būdu perkant, reikia mokėti kredito kortele, o mano numeris gali ir kažin kur „pro šalį“ prapristi. Todėl aš ir šiemet, kaip ir kitais metais, pasinaudosiu atsiumčiamais katalogais, kad mano kieme margoūtų gėlės, o draže — augtų gražios, šviežios daržovės.

Regina iš Naperville

Atsakymas. Kadangi neprašėte patarimų, tai ir nieko nerašysiu. Tik noriu pasakyti, kad mielai išspausdinu Jūsų laiškelį. Esu tikras, kad yra ir daugiau skaitytojų, kurie mieliau pasinaudoja popieriumi, rašikliu ir JAV pašto įstaigų patarnavimu, kai nori kažką parsisiųsti į namus. Esu tos nuomonės, kad katalogai yra naudingi. Neverta jų peikti ir niekinti.

KAKTUSAI

Klausimas. Aną antradienį užsiminėte apie kalėdinį kaktusą (Christmas cactus), ar negalėtumėte apie kaktusus apskritai daugiau parašyti? Mano draugė sakė, kad jau kažkada rašėte, bet aš esu nauja „Draugo“ skaitytoja, o ji tų skilčių apie kaktusus nepasilikio, nes tiesiog nekenčia šių augalų. Aš norėčiau pabandyti juos auginti. Turiu palyginti šviesų butą su keliais rytiniais

ir pietvakarių langais. Namų nederina nei medžių, nei kaimynų namų šešėlis, tai, manau, kaktusai augtų. Pasiūlykite kelis, lengviau auginamus, kad „pradedančiam“ nebūtų per daug sunku ar komplikota.

Vilmantė

Atsakymas. Teisingai pastebėjote: kaktusus žmonės arba myli (gal geresnis žodis čia — mėgsta), arba jų nekenčia. Mano nuomone, tai labai tinkamas augalas, ypač tiems, kurie neturi per daug laiko tupinėti apie kambarines gėles. Kaktusai nereikalauja ypatingos priežiūros. Jiems tik reikia šviesos (ir dar kartą — šviesos), retkarčiais vandens, dar rečiau trąšų ir apsaugos nuo kenkėjų. Jeigu dėl laiko neturėjimo ar kitų priežasčių pamiršite reguliariai kaktusus palaistyti, jie „nesiskundžia“, bet kantriai palaukia, kol gaus lašelį vandens.

Vasarą, jei yra sąlygos, galite kaktusus laikyti lauke. Tai atliekama dviem būdais: sustatant vazonus saulėje vietoje ant stalių, suolų ar kitų pastolių (taip geriau nei sudėti tiesiai ant žolės ar žemės, nes tuomet lengviau prieina kenkėjai), arba vazonus įkasant į žemę iki pat viršaus. Žinoma, šiuo atveju yra sunkiau kontroliuoti drėgmę, nes paprastai lysvėse auga ir kiti augalai, kurie reikalauja daug daugiau vandens, kaip kaktusai. Be to, iš aplinkinio dirvožemio į vazoną su kaktusu gali taip pat prilįsti įvairių „niekadėjų“. Jeigu jau kaktusus įkastumėte į lysvę, prieš įnešant atgal į namus rudenį, būtina juos gerai apžiūrėti, nuvalyti, o galbūt net persodinti į naują, švarią žemę, skirtą būtent kaktusams.

Persodinimas ir spygliai

Lengva sakyti — persodinti, bet daugumą net šurpas nukrečia, pagąlvojus, kad reikia kaktusą iškelti iš seno vazono ir įsodinti į naują. Juk augalas spygliuotas, dygliuotas, duria jokios pirštines čia nepadeda.

Kaktusų spygliai — tai jų apsauga. Kadangi šie augalai dažniausiai kilę iš vietovių, kur augmenijos apskritai nedaug ir žalias kaktusas neilgai išliktų, netapęs kokio gyvūno maistu, jei neapsisaugotų aštriais spygliais, kurie teikia apsaugą ne tik nuo dantų, bet ir nuo kaitrios saulės spindulių, o lygios, tiesios spyglių eilutės, einančios nuo augalo viršaus iki apačios, nukreipia reto lietaus lašus į šaknis.

Kaktusų spygliai yra paprastai trejopi (nors yra ir išimčių): tiesūs ir stangrūs kaip adatos; smulkučiai, tarytum plaukeliai, ir lenkti, primenantys kabliukus, kurie įsikabiną į odą ir nepaleidžia.

Galbūt pavojingiausi yra tie „plaukeliai“ — kone visos *Opuntia* kaktusų šeimos rūšys jais pasižymi. Jie tokie smulkūs, kad tiesiog neįmanoma ištraukti arba net paprasta akimi pamatyti. Patekę ant odos ir į ją sulindę, šie „plaukeliai“ niežti, duria, įdurtos vietos parausta, skauda. Gali net išsivystyti užkrėtimas, todėl svarbu kiek galima greičiau spygliukus pašalinti.

Greičiausias ir veiksmingiausias būdas: lipni juostelė (duct tape, scotch tape, postal tape ar kt.). Limpanti juostelės pusę reikia stipriai prispausti prie įdurtos vietos ir tuomet staiga truktelėti į viršų. Spygliukai prilimpa prie juostelės ir su ja ištraukiami. Galbūt šią „operaciją“ teks pakartoti kelis kartus, bet ji visuomet veiksminga. Beje, nuo tų plonyčių spygliukų gerai apsaugo paprastos guminės pirštinės (pvz., naudojamos indams plauti), bet jos nepadeda nuo aštriųjų, smailių spyglių.

Besiruošiant persodinti kaktusą, reikia jį apvynioti keliskart sulenktu laikraščiu ir tuomet iškelti iš vazono. Jei kitaip neįmanoma, vazoną sudaužyti arba supjaustyti.

Žemė ir vanduo

Yra kaktusų, kurie kilę iš vietovių, turinčių „normalų“ dirvožemį, bet dauguma — dykumų gyventojai. Be abejo, žinote, kad dykumų dirvožemio pagrindinė sudėtis — smėlis (rupus, smulkus, žvyruotas ir pan.). Taigi, kaktusams reikalinga žemė, bent perpus maišyta su smėliu, geriausiai — rupiu, kad praleistų vandenį. Kaktusų šaknys neleidžiamos giliai į žemę: jos išsidriekia arti paviršiaus, kad galėtų kiek galima surinkti daugiau vandens retai pasitaikančio lietaus metu. Kadangi dykumose lietus greitai susigeria į smėlį arba išgaruoja, kaktusai yra gerai prisitaikę prie tų skurdžių sąlygų ir išnaudoja kiekvieną lietaus lašą, susiurbdamas jį iš žemės ir „sandėliuodamas“ savo žaliose viršžeminėse dalyse.

Jeigu negalite nusipirkti žemės, skirtos kambariniams kaktusams, galite „pasidaryti“ savo, sumaišant

paprastą kambarinių augalų žemę (potting soil mix) su maždaug trečdaliu arba puse smėlio. Galima vazono viršaus žemę padengti mažais akmenukais — tuomet augalas atrodą dar patraukliau.

Kaktusams nereikia gilių, aukštų vazonų — jie gali augti ir lėkštuose. Tinkamesni vazonai yra moliniai, nes tuomet lengviau pastebėti, ar žemė jau visiškai išdžiūvusi ir kaktusui reikia vandens. Be to, nereikėtų mažo kaktuso sodinti į didelį vazoną („dėl išaugimo“) — jeigu apie augalą yra maždaug 1 ar 1/2 colio vietos iki vazono briaunos, indas visiškai pakankamas. Taip pat galima pasigaminti „dykumos panoramą“, į lėkštą molinį indą susodinant kelis įvairių rūšių ir dydžių kaktusus.

Jeigu ruošiatės pirkti kaktusą, geriau paieškoti mažesnio, nors akį daugeliui patraukia didieji. Žinokite, kad tie dideli kaktusai išauginti labai palankiomis sąlygomis šil-tadarčiuose ir ilgai truks, kol prisitaikys prie naujos vietos, o galbūt apskritai neįstengs prisitaikyti ir sunyks. Tuomet būsite praradę nemažą sumą pinigų. Maži kaktusukai greičiau prisitaiko prie kitų augimo sąlygų ir netrukus pradeda tarpti. Jeigu ir sunyktų, nedidelis nuostolis, nes jie yra ne taip labai brangūs.

Paprastai kaktusai laistomi kartą per savaitę vasaros metu, o žiemą — rečiau. Galima žiemą ir visai nelaistyti: kaktusai tuomet tarytum suvysta, susiraukšlėja, susitraukia ir neatrodo patrauklus. Jeigu jis stovi ant labai saulėtos palangės, o po ją yra radiatorius arba karšto oro angos, visgi reikėtų ir žiemą retkarčiais šiuos augalus palaistyti. Kaip ir kiekvienas gyvas sutvėrimas, kaktusai be drėgmės gyventi taip pat negali.

Laistant negailėti vandens ir pilti tol, kol pro skylutę vazono apačioje išteka vanduo (jo jokių būdu nepalikti lėkšteleje, bet tuojau išpilti). Nelietti ant paties kaktuso, ypač kai jis stovi šešėlyje: vanduo per ilgai neišdžiūsta ir augalas pradeda pūti.

Tai tiek pradžia — susipažinimui, o kitą antradienį jau prieisime prie kaktuso rūšių.

Bus daugiau.

...ĮVAIRŪS...

Norėčiau pirkti, kas gali parduoti, Balio Sruogos knyga „Dievų miškas“. Prašau skambinti Aldonai 773-631-1533

DEBT GOT YOU DOWN? START FRESH TODAY CALL REDLINE INVESTMENTS 1-866-280-5829 RESTABLISH YOUR CREDIT TODAY BANKRUPTCY, NO PROBLEM

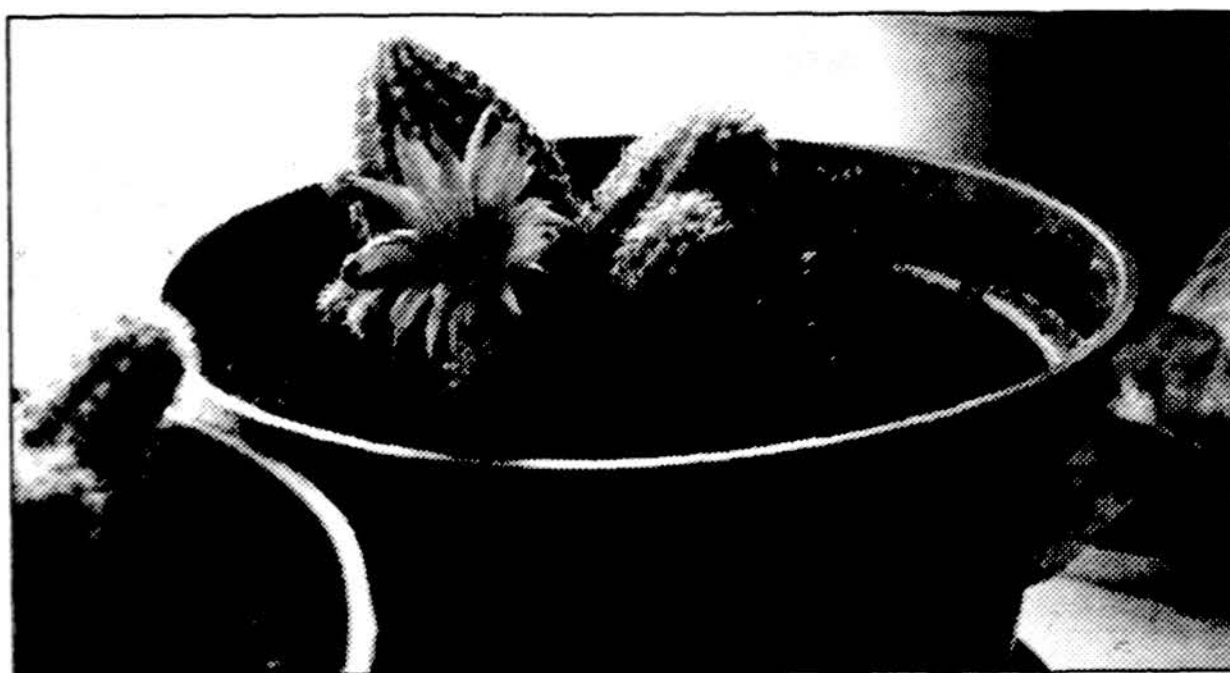
PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS

Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai) Off. Mgr. Aukšė S. Kane, Vilma Jarulienė, Virginija Smukaitienė kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th St., Evergreen Park, IL 60805 Tel. 708-424-8654/773-581-8654

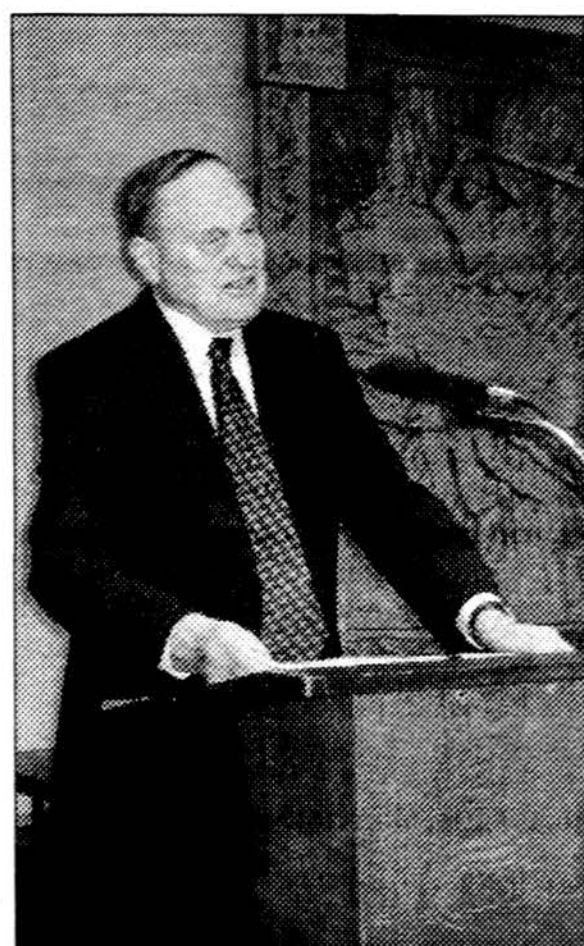

DR. ROMUALDAS KAŠUBA: „NUOMONĖ APIE SEIMĄ PASIKEITĖ”

Šių metų sausio 14 d. Pasaulio lietuvių centre įvyko susitikimas su vienu iš naujai 2006–2009 metų kadencijai išrinktos LR Seimo ir LB komisijos narių – **dr. Romualdu Kašuba**. Susirinkusius pranešėjas supažindino su 2006 m. gruodžio 11–15 d. Vilniuje posėdžiavusios Komisijos rezultatais.

DALIA CIDZIKAITĖ

Savo pranešimo pradžioje dr. Romualdas Kašuba trumpai supažindino su daugiau nei 10 metų veikiančios LR Seimo ir LB komisijos (toliau – Komisija) istorija, tikslais bei jos veikla, pristatė 2006 metais išrinktus naujus Komisijos narius. Be R. Kašubos 2006–2009 m. Komisijoje iš LB pusės dirba: Rimtautas Marcinkevičius, M.D., Angelė Nelsienė, Dalia Puškorienė (pirmininkė) ir Elona Vaišnienė, Ph.D.

Dr. R. Kašuba sausio 14 d. PLC įvyksio pranešimo metu.

Nuotrauka D. Cidzikaitės

2006 metais gruodžio 14–15 d. Vilniuje posėdžiavusi Komisija priėmė 8 rezolucijas, 3 kartus kreipėsi į LR valstybines įstaigas, parašė 3 raštiškus papeikimus, dalyvavo 3 posėdžiuose. Komisija taip pat susitiko su LR prezidentu Valdu Adamkumi, eksprezidentu Algirdu Brazausku, JAV ambasadoriumi Lietuvoje John A. Cloud. Vieną dieną Komisijos posėdžiuose ir pasitarimuose dalyvavo PLB pirmininkė dr. Regina Narušienė.

Pasak dr. Kašubos, kelionė į Vilnių bei darbas Komisijoje drauge su seimo nariais buvo naudingas keliomis prasmėmis. Jo teigimu, Lietuvoje galima justti sustiprėjusią emigracijos įtaką ir nors ateityje žadama keisti Komisijos sudėtį, į ją priimant 5 naujus pasaulio lietuvių narius, dr. Kašubos įsitikinimu, baimė, jog JAV LB įtaka Lietuvos politiniame bei visuomeniniame gyvenime sumažės, nėra pagrįsta. Jo nuomone, JAV LB ir toliau išlaikys dabartinę politinę įtaką Lietuvoje. Kita vertus, dalindamasis asmeniniais išpučiais iš Lietuvos, dr. Kašuba prisipažino, jog pasikeitė jo nuomonė apie patį LR Seimą. Pranešėjas teigė, jog jam susidarė įspūdis, jog seimo nariai dirba Lietuvai, o ne vienai kuriai nors partijai. Tiesa, jis taip pat pastebėjo, jog neretai pareigūnai sugalvoja nereikalingų darbų vienas kitam. Pasak dr. Kašubos, Lietuvoje galioja dėsnis: kuo daugiau galvų dirba ties projektu, tuo daugiau derinimo ir tikslinimo reikia.

Likusioji didesnė dr. Kašubos pranešimo dalis buvo skirta pagrindiniams Komisijos svarstytiems klausimams bei priimtoms rezoliucijoms.

Dėl dvigubos pilietybės

Viena iš svarbiausių Komisijos priimtų rezoliucijų buvo rezoliucija „Dėl dvigubos pilietybės problemų LR Konstituciniam Teismui priėmus nutarimą 'Dėl teisės aktų, reguliuojančių LR pilietybės santykius, nuostatų atitikties LR Konstitucijai'. Joje Komisija konstatuoja, kad aukščiau minėtas Konstitucinio Teismo nutarimas sukrėtė užsienyje gyvenančius lietuvių; pažymėjo, kad nors Konstitucinio Teismo sprendimai yra galutiniai ir neskundžiami bei privalo būti vykdomi, niekas negali atimti pilietinės pareigos rūpintis, kad Lietuva negrįžtamai „neišsivaikšiotų“; kad Lietuvai yra svarbus kiekvienas LR pilietis, todėl reikia imtis kuo skubiausių priemonių iškilusioms problemoms spręsti bei kreiptis į LR Seimą, ragindama ginti esamus ir būsimus piliečius. Dr. Kašuba teigė, jog atsisakius pasiūlymo keisti LR Konstituciją bei rengti referendumą, Seimas ir Lietuvos vyriausybė sudarė komisijas, kurios turės pateikti pasiūlymus, kaip išspręsti susidariusią situaciją.

Dėl bevizio režimo

Kitas svarbus klausimas buvo dėl vizų, vykstantiems į JAV LR piliečiams panaikinimo. Svarstant šį klausimą buvo susitarta su JAV ambasadoriumi Lietuvoje John A. Cloud bei vizų konsulu. JAV ambasadorius supažindino Komisiją su 7 punktais, kurie nurodė, ką reikėtų pagerinti, kad Lietuvos piliečiai galėtų į JAV vykti be vizų. Jis taip pat priminė, jog JAV bevizį režimą taiko toms šalims, kur vizų neišdavimas neviršija 3 proc. Dar visai neseniai Lietuvoje JAV vizų negaudavo apie 40 proc. prašančiųjų, ir nors, R. Kašubos duomenimis, šiuo metu artėjama prie 3 proc. ribos, kelias Lietuvai iki bevizio režimo dar ilgas. Priimtoje, pranešėjo įsitikinimu, gana švelnioje rezoliucijoje sakoma, jog Komisija, atsižvelgusi į JAV ambasadoriaus Lietuvoje John A. Cloud informaciją apie bevizio taikymo LR piliečiams galimybes, atkreipia dėmesį, kad klausimo sprendimas galbūt stringa dėl LR ir JAV politikų ir pareigūnų keitimosi informacijos stoka bei ragina LR vyriausybę ir LR užsienio reikalų ministeriją imtis visų įmanomų priemonių bendradarbiaujant su JAV politikais ir pareigūnais dėl vizų režimo panaikinimo LR piliečiams.

Dėl JAV lietuvių stažuotų ir studijų Lietuvoje

Gruodžio susitikime buvo diskutuojama ir dėl galimybių užsienyje gyvenantiems lietuvių studentams stažuotis ir užsienio lietuvių vaikams grįžti mokytis ar studijuoti Lietuvos mokyklose. Svarstydamas šį klausimą, Komisija buvo susitikusi su Lietuvių

Akių ligų specialistai

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prienamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

GAILĖ SABALIAUSKAS, M.D.
KARDIOLOGĖ – ŠIRDIES LIGOS
Midwest Heart Specialists
15900 W. 127th St. Ste 200
Lemont, IL 60439
630-719-4799.

Priklauso Good Samaritan, Central DuPage, Edward ir Elmhurst ligoninėms.

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, suželdimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Skelbimų skyriaus

tel. 1-773-585-9500

2006–2007 metų LR Seimo ir LB komisijos nariai iš Amerikos pusės (iš kairės): dr. Elona Vaišnienė, Ph.D., Dalia Puškorienė (pirmininkė), dr. Romualdas Kašuba, Angelė Nelsienė ir Rimtautas Marcinkevičius, M.D.

grįžimo į Tėvynę informacijos centro direktoriumi Žilvinu Beliausku, Kauno technologijos universiteto Priėmimo direktoriumi Sauliumi Raila, Kauno S. Dariaus ir S. Girėno gimnazijos direktoriaus pavaduotoju Sigitu Nefu, Švietimo ir mokslo ministerijos Studijų departamento Akademinių mobilumo skyriaus vedėja Virginija Rinkevičiene, Universitetinių studijų skyriaus vedėja Daina Lukošūniene. Komisijos priimtoje rezoliucijoje teigiama, jog nors LR švietimo ir mokslo ministerija yra parengusi kelias programas, kurios suteikia galimybes užsienyje gyvenantiems lietuviams dalyvauti švietimo programose, informacija apie šias programas tautiečių nepasiekia, nes tuo besirūpinantys centrai ir kitos institucijos nekoordinuoja savo veiksmų, bendradarbiauja tarpusavyje.

Dėl balsavimo rinkimuose

Diskutuojant dėl užsienyje gyvenančių LR piliečių dalyvavimo Lietuvoje vykstančiuose rinkimuose, LB Komisijos nariai bandė sužinoti,

kokios galimybės būtų užsienyje gyvenantiems lietuviams balsuoti jų pasirinktoje (pavyzdžiui, pagal jų arba jų tėvų gimimo vietą) rinkimų apygardoje. Šiuo metu visi užsienyje gyvenantys lietuviai balsuoja Naujosios Vilnios rinkimų apygardoje.

Dėl televizijos kanalo išeivijai

Neužmirštas buvo ir išeivijai skirtas palydovinės televizijos kanalo klausimas. Svarstant šį klausimą, Komisija išklauė Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos generalinio direktoriaus Kęstučio Petrausko ir Tarybos pirmininko Romo Pakalnio pranešimų, telekonferencijoje iš Čikagos dalyvavo ir Amerikos lietuvių televizijos direktorius Arvydas Reneckis. Komisijos priimtoje rezoliucijoje sutinkama, jog Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija turi rodyti televizijos programas ne vien tik Lietuvoje, bet ir užsienyje gyvenantiems lietuviams bei konstatuoja, jog Amerikoje tokių programų transliavimą turėtų koordinuoti Amerikos lietuvių televizija. **Nukelta | 11 psl.**

VAŠINGTONO VALSTIJOS LIETUVIAI VIENUR IR KITUR

Toli toli nuo Čikagos nutolusiame Seattle mieste, WA, Washington universiteto kieme vietos lietuviai 1932 m. pasodino ažuoliuką. Prie jo buvo pritvirtinta lentelė pažyminti, jog tai yra lietuvių pasodintas medelis. Universiteto vadovybei pageidaujant, medelių pasodino ir kitų tautybių žmonės.

Čia rašantysis, vieną kartą vartdamas senas žurnalo „Margutis“ laidas, užtikio lietuvių sodinto ažuoliuko iškilmų aprašymą su fonotuotaukomis. Kilo klausimas apie sodinto medelio likimą. Teko kreiptis į Seattle mieste gyvenančią visuomenininkę Iną Bertulytę-Bray. Sužinojau, kad ažuoliuko nei žymės neliko. Keistoka, jog niekas iš universiteto vadovaujančių asmenų negalėjo nieko tikslesnio pasakyti, kada ir kokios priežastys paskatino medelius pašalinti nuo žemės paviršiaus.

Gerokai vėliau atėjusiomis žiniomis, universiteto vadovybė nutarė minint universiteto 100 metų gyvavimo sukaktį pasodinti medelius. Apie tai sužinojau iš patikimų šaltinių — Seattle LB darbuotojų Inos Bertulytės-Bray ir Irenos Blekytės-Johnson. Apie medelių sodinimą teks vėliau parašyti.

Besikalbant ir susirašinėjant su Ina Bertulyte-Bray, teko sužinoti apie ne per toliausiai nuo Seattle veiku-

sias anglies kasyklas, kuriose dirbo ir netoliese gyveno iš Lietuvos atvykę mūsų tautiečiai. Aiškėja, kad mūsų tautiečiai ne tik dirbo kasyklose, bet reikėsi ir lietuvių organizacinėje veikloje. Turimomis žiniomis, lietuviai, dirbę Pennsylvania ir Arkansas kasyklose, ieškodami geresnių darbo sąlygų ir didesnio atlyginimo, XX amžiaus pradžioje atvyko į Washington valstiją. Jų tarpe buvo ir tiesiai iš Lietuvos atvykusių žmonių. Atvykėliai įsikūrė Roslyn, Cle Elum ir Ronald miesteliuose, čia gyveno, dirbo, o suaugę ir nepasveikę „prigulė“ vienoje ar kitose čia pat esančiose kapinėse. Pasirodo, kad lietuviai turėjo savo kapines. Lietuvių kapinėse yra 46 kapavietės. Beje, Roslyn miestelyje veikusias lietuvių kapines 1909 m. įsteigė čia veikusi Amerikos lietuvių susivienijimo kuopa.

Yra žinoma, kad nemažai lietuvių buvo palaidoti vietos lenkų kapinėse. Ankstyvesniais metais atvykę lenkai ir lietuviai kūrė bendras parapijas, bažnyčias, o taip pat bendras organizacijas. Tikriausiai Roslyn miestelyje buvo įsteigtos bendros kapinės. Pavyzdžiui, lenkų kapinėse yra 31 kapavietė, iš jų 15 — lietuviškų.

Gana patikimais duomenimis, 1915 m. Roslyn miestelyje gyveno apie 200 lietuvių. Dauguma jų dirbo miškakirčiais ir angliakasiais.

Miestelio istoriniame muziejuje kabo iškaba, kurioje 17 kalbų užrašytos pastabos. Lietuvių kalba parašyta: „Apsauga pirmiau, mes nenorim nesaugių žmonių savo dirbtuvėse“.

Šių eilučių autorius neturėjo progos nei galimybių pasiekti toli toli nuo Čikagos esančias vietas ir artimiau susipažinti su tenai gyvenusių mūsų tautiečių pėdsakais ir su jų palikuonimis. Tačiau mūsų tarpe yra žmonių, kurie sugebėjo aplankyti mūsų užmirštas vietas, apžiūrėti lietuvių likučius ir susipažinti su tenykščiais lietuvių kilmės žmonėmis. Jų tarpe tebėra lietuviškai kalbančių žmonių. Gaila, tikrai gaila, kad tenai gyvenę ir tebegyvenę lietuviai nė motais nei išeivijos, nei Lietuvos „veikniams bei tariniams“.

Žmogus, kuriam parūpo susipažinti su daugelio užmirštais gyvais ir mirusiais tautiečiais, yra jaunas vyriškis. Jo vardas Vilius, o pavardė Žalpys. Jis yra Čikagoje (Bridgeport) gyvenusių darbuotojų Zolpių atžala. Jo močiutės Zolpienės dėka 1934 m. buvo įteisinta gatvės „Lituanica Avenue“ pavadinimas. Sakoma, kad obuolys nuo obels netoli krenta. Regis, kad šiuo atveju tiesos netrūksta.

Vilius Žalpys renka medžiagą ir tikisi išleisti leidinį apie Roslyn apylinkės lietuvius. Taipgi numatoma Roslyn lietuvių kapinėse pastatyti

paminklą. Telkiamos piniginės lėšos.

Prašom prisidėti prie lietuvių palikimo išsaugojimo. Čekius ar pinigines perlaidas galima siųsti šiuo adresu: Wm. Žalpys, 27412 NE 11th Street, Camas, WA 98607. Aukos nurašomos nuo mokesčių.

Straipsnis parašytas naudojantis „Tulpė Times“ žiniomis.

Petras Petrutis

Roslyn, WA, kapinaitės, kuriose ilsisi ir lietuvių palaikai.

KŪČIŲ VAKARAS BRIGHTON PARKE

Sekmadienis, gruodžio 24-oji diena. Čikagoje, Brighton Park apylinkės Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijoje, jau septinti metai švenčiama bendra Kūčių vakarienė. Tad iš ankstauro ryto parapijos salės virtuvėje bruzda Kūčių vakarienės ruošėjai: Vytautas Senda, Irena Noreikienė, Anelė Ramanauskienė. Jie pasiryžę suruošti nuo senolių laikų Lietuvoje priimtus tradicinius valgius. Darbo daug, reikia skubėti, vakare laukiam apie 40 svečių. Prisimeni tėviškėje mamą, plūšančią Kūčių dieną, neužiom meni ir save šeimos tarpe prie Kūčių stalo jau tolimoje praeityje...

Salėje dirba kita grupė: Viktoras Kelmelis, Vytas Stanevičius, Jonas Vyšniauskas, Monika Gudaitienė, Salomėja Daulienė. Jų pareiga — išpuošti salę, padengti stalus, viską paruošti svečių sutikimui. Baigus darbą, salė atrodo labai šventiškai — šviesūs angelai puošia sienas, tra-

dicinės (Amerikoje) kalėdinės gėlės, degančios žvakės, kiekvienoje lėkštėje kalėdaitis, Dievulio Motinai su Kūdikėliu speciali vieta...

Na, jau ir vakaras. Nešaltas, ramus. Jauku lauke šv. Kalėdų išvakarėse. Kunigas Jaunius Kelpšas, Kūčių vakarienės mūsų parapijoje sumanytojas, sutinka svečius, spaudžia kiekvienam ranką, sveikina su šv. Kalėdom. Salėje dvelkia maloni nuotaka, vyksta susipažinimas, susitikimas su draugais. Netrukus kun. Jaunius paprašo užimti vietas prie stalo, sukalba maldą, palaimina Kūčių stalą ir susirinkusius svečius. Jis pirmasis laužia kalėdaitį ir dalinasi juo su visais. Visi dalyviai taip pat dalinasi kalėdaičiais su draugais, linkėdami gražių Šv. Kalėdų ir laimingų 2007-ųjų metų. Jaučiamės tarsi viena šeima. Visų nuotaka draugiška, šilta, džiugi. Prasideda vakarienė. Einam prie pasniko valgiais apkrauto stalo, kur neįmanoma ko nors atsisakyti —

taip skaniai ir patraukliai viskas atrodo. Kūčių vakarienės metu reikia paragauti dvylika patiekalų, dvylikos apaštalų atminimui.

Pasisotinus, kun. J. Kelpšas pakviečia norinčius pasveikinti čia susirinkusius su šv. Kalėdom, palinkėti to, ko kiekvieno širdis labiausiai trokšta ateinančiais metais. Buvo išreikšta daug jautrių linkėjimų, prisiminta tėvynė Lietuva, ištikimybė ir meilė jai, savųjų ilgesys...

Kadangi Bernelių šv. Mišios bus tik 10 val. vak., tai turime laiko sugiedoti keletą kalėdinių giesmių. Nežinantiems ant stalo padėti lapeliai su giesmių žodžiais. Prieš einant bažnyčion, kun. Jaunius padėkojo vakarienei paruošusiems: Vytautui Sendai ir jo talkininkams, salės puošėjams ir kitaip prisidėjusiems prie šios šventos Kūčių vakarienės.

Vakarienei baigėme pačiu laiku,

nes lauke jau plaukė minios žmonių į mūsų bažnyčią. (Brighton Park taip būna tik Kalėdų naktį.) Jausmai užplūsta krūtinę, vėl susimąstai apie Kalėdų naktį tėviškėje vaikystės laikais, kur kadaise laukaisėjau į Bernelių šv. Mišias girgždančiu sniegu, prisiminiau žvaigždėtą Kalėdų dangų, šeimos artumą. Užplūdo nuostabiai paslaptingas palaimos jausmas prisiminus vaikystės prakartėlę...

Štai dabar savo bažnyčioje — įžengęs nustembi lyg šviesų karalystėn patekęs. Presbiterijoje prie didžiojo altoriaus didžiulės eglės šviečia lyg žvaigždėm nusėtos, du angelai „aukštybėse“ laimina altorių, prakartėlėje Šventoji Šeima, piemenėliai, gyvulėliai šviečiančių eglių paukščiukais. Choras, vadovaujamas Algimanto Barniško, jau gieda „Ateikit džiaugsmingai“...

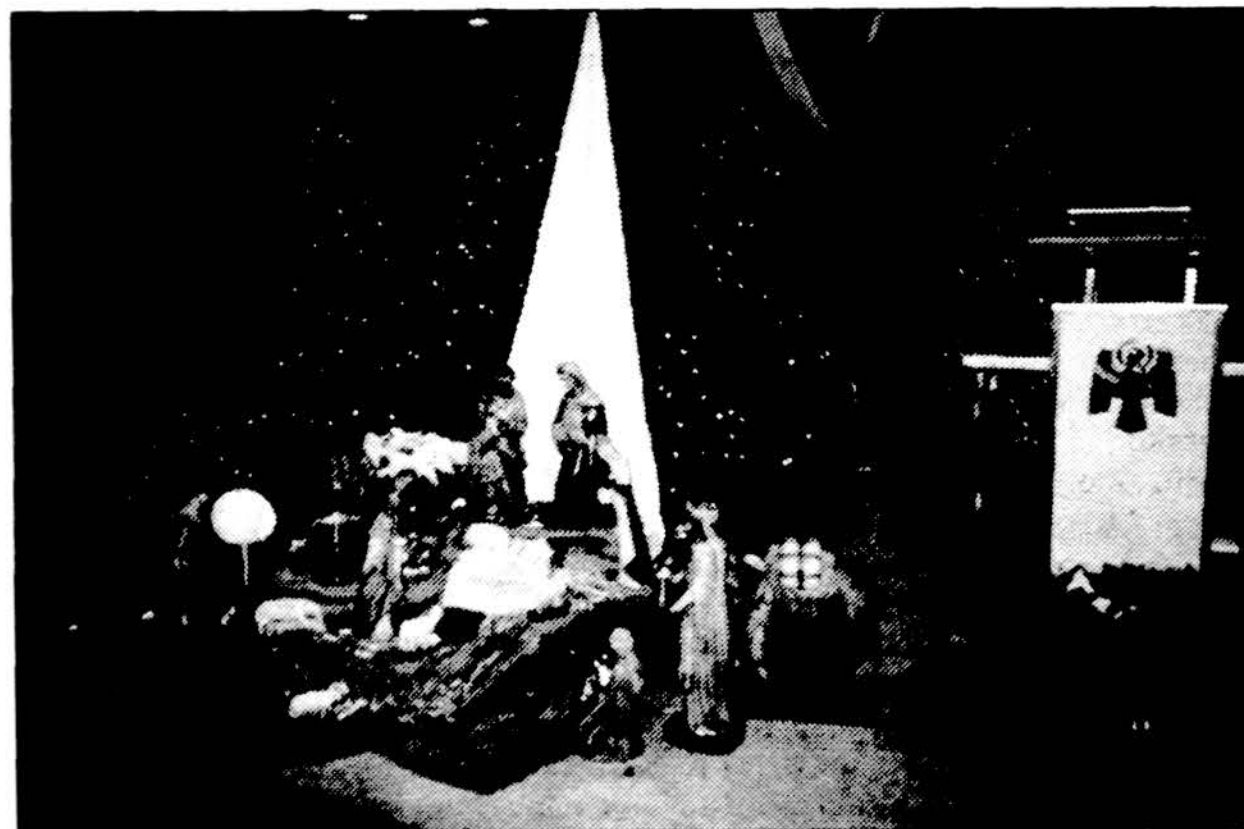
D. S.

KONSEKRUOTAS NAUJASIS ARKIKATEDROS ALTORIUS

Pagal „Sanctus sanctum concilium“ reikalavimus buvo privalu galutinai sutvarkyti šventovės presbiteriją, tačiau atsižvelgiant į unikalią architektūrinę erdvę kūrybinis procesas užtruko. Altoriaus, mažosios sakryklos ir vyskupo sosto projektavimas prasidėjo 2003 m. pavasarį. Jie sukurti bendradarbiaujant Vilniaus ir Milano arkivyskupijų bažnytinio meno komisijoms bei architektams. Per ketverius metus Vilniaus Arki-

katedroje įvyko penki Vilniaus arkivyskupijos bažnytinio meno komisijos posėdžiai. Trys posėdžiai buvo surengti Milano arkivyskupijos kurijoje. Presbiterijos pertvarkymą prižiūrėjo Milano Katedros architektas Ernesto Brivio, liturginius baldus sukūrė Vilniaus arkivyskupijos amatų centro dailininkai ir meistrai.

Pagal Brighton Park parapijos biuletenį

Prakartėlė Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijoje (Brighton Park) bažnyčioje.

Remkite ir platinkite katalikišką spaudą

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

www.draugas.org

DR. ROMUALDAS KAŠUBA: „NUOMONĖ APIE SEIMĄ PASIKEITĖ“

Atkelta iš 9 psl.

Dėl lietuviškų parapijų JAV likimo

LB komisijos nariai kalbėjo ir apie vieną po kitos uždardomas JAV lietuvių katalikų pastangomis sukurtas katalikiškas parapijas. Šv. Jurgio lietuvių bažnyčios Pennsylvania likimo netrukus gali sulaukti ir Niujorko Aušros vartų, Bostono ir kitos lietuviškos bažnyčios JAV. Todėl Komisija priimtoje rezoliucijoje prašo Lietuvos Vyskupų konferencijos kreiptis į JAV Vyskupų konferenciją ir tarpininkauti Vatikane, siekiant išsaugoti lietuvių parapijas bei kultūros paveldą, įtraukti JAV lietuvių paveldo objektus į JAV LB valdybos ir LR Kultūros ministerijos bendros darbo grupės sudarytų objektų sąrašą.

Apie kitus R. Kašubos pristatytus Vilniuje svarstytus klausimus: dėl Lietuvos gyventojų ir svečių saugaus gyvenimo užtikrinimo; dėl skurdo ir šalpos Lietuvoje problemų; dėl sveikatos apsaugos problemų sprendimo; dėl lietuvių emigracijos, daugiau informacijos rasite LR Seimo tinklalapyje adresu: <http://www3.lrs.lt/pls> arba JAV LB tinklalapyje adresu: <http://lietuviau-bendruomene.org>.

Romualdas Kašuba gimė Kaune, IV Kauno gimnazijoje (nuo 1999 me-

tų – S. Dariaus ir S. Girėno gimnazija) baigė keturias klases. Po karo baigė lietuvių gimnaziją Miunchene. Universitetines studijas tęsė University of Illinois Urbana-Champaign, 1954 m. ten įgijo bakalaurą, 1957 m. – magistrą, o 1962 m. – daktaro laipsnius mechanikos inžinerijoje. 1962 m. persikėlė į Cleveland, OH, kur keletus metus dirbo erdvių tyrimų srityje. Cleveland State University dirbo profesoriumi, buvo mechaninės inžinerijos departamento vadovas, o vėliau – visos kolegijos inžinerijos doktoratų programos direktorius. 1986 m. dr. Kašuba išrinktas įgyvendinti naujos inžinerijos mokyklos idėją Northern Illinois University, DeKalb, IL. Jis taip pat yra vienas iš Vytauto Didžiojo universiteto Atkuriamojo senato narių. 1998 m. Kauno Technologijos universitetas dr. Kašubai suteikė garbės daktaro vardą, 1999 m. Lietuvos mokslų akademija išrinko jį užsienio nariu. 2003 m. pabaigoje dr. Kašuba išėjo į pensiją. 2004 m. Northern Illinois universitetas jam suteikė Dean Emeritus ir Professor Emeritus vardus. Prof. Kašuba yra parašęs 46 mokslinius ir edukologinius straipsnius, atlikęs apie 30 mokslinių studijų. Šiuo metu prof. Kašuba su savo kolegomis iš Northern Illinois University ir Kauno Technologijos universiteto nagrinėja tarptautinių distancijų standartus bei galimybes suteikti tarptautines licencijas inžinieriams.

Dalis naujai išrinktos Komisijos narių (iš kairės): dr. Romualdas Kašuba, Dalia Puškorienė, Angelė Nelsienė ir Elona Vaišnienė, Ph.D.

KALENDORIAUS PRISTATYMAS

Šiaulių P. Višinskio viešojoje bibliotekoje pristatytas 2007 m. kalendorius „Kryžiai Europos kalnuose“. Į renginį susirinkusiuosius bibliotekos salė vos sutalpino.

Vyskupo Eugenijaus Bartulio ir jo bendražygio kalnuose Evaldo Darškaus sudarytą kalendorių pristatė patys autoriai bei jėzuitų naujo kuno magistras kun. Algimantas Gudaitis, SJ. Pasak vakaro vedėjos Šiaulių dramos teatro režisierės Reginos Steponavičiūtės, „Šis kalendorius – graži Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio dovana šiauliškiams“.

Kun. Algimantas Gudaitis, SJ, kalbėdamas apie kalendorių puošiančius kryžius, sakė, jog „net ant paties aukščiausio kalno galima dar ką nors aukščiau pastatyti“. Žvelgiant į debesų aukštumose skendintį atpirkimo ženklą, dar akivaizdesni tampa Kristaus ištarti žodžiai: „Aš jus visus patrauksiu prie savęs“. Tėvas Algimantas kvietė į naują kelionę – grįžti ir prie kalnų, ir prie mūsų kasdienybės kryžiaus, ir prie

mūsų tikėjimo“.

Anot Šiaulių ganytojo, kelionių ir kalnus metu pats užsidedi ant pečių nedidelį kryžių – kuprinę. Keliauti po kalnus vyskupas pradėjęs norėdamas išsivaduoti nuo didelio pervargimo, kai tekdamas – tuo metu dar Kauno arkikatedroje – nepaprastai daug dirbti. Kalnuose daugelį metų atostogautą. Iš šio laikotarpio ir buvo atrinkti aukštumų kryžiai, puošiantys naują kalendorių. Jame – dvylikos medinių, geležinių, akmeninių kryžių, stovinių aukščiausiose Europos viršukalnėse, nuotraukos. Lietuvoje aukštų kalnų nėra, tačiau sudarytojai neaplenkė ir čia stovinių kryžių. Į kalendorių įtraukti net du – Parnidžio kopos kryžius Neringoje ir Prisikėlimo kryžius Kaltinėnuose.

Pristatymo pabaigoje pasipylė sveikinimai, gėlių žiedai, kartu giedamos giesmės. Joms tebeskambant, susirinkusieji skubėjo įsigyti naują kalendorių.

BŽ, 2006 m. Nr. 22

A†A

JADVYGA JANKAUSKIENĖ

Mirė 2007 m. sausio 13 d., sulaukusi gražaus ir garbaus 100 metų amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Panevėžyje. Per trisdešimt metų išgyvenusi Marquette Park apylinkėje, vėliau persikėlė į Palos Hills, IL.

Giliam liūdesyje liko: dukra Regina Rutke su vyru Russell ir anūke Rive; duktė Gražina Karaitis su vyru Vytu ir anūkais Kassandra ir Lisa su vyru Brian Gilmartin bei proanūkis Christopher.

Velionė bus pašarvota trečiadienį, sausio 17 d., nuo 3 v. p.p. iki 9 val. v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont, IL.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, sausio 18 d., 9:30 val. r. Petkus Lemont laidojimo namuose, iš kur a.a. Jadvyga bus palydėta į Pal. Jurgio Matulaičio misiją, kurioje 10 val. r. bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių a.a. Jadvyga bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Vietoj gėlių šeima visus prašo a.a. Jadvygos vardu padaryti garbingą poelgį kieno nors naudai.

Nuoširdžiai kviečiame visus artimuosius, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus,
Tel. 800–994–7600 arba www.petkusfuneralhomes.com

A†A

MARYTEI RUZGIENEI

mirus, jos vyrą VLADĄ, seserį BIRUTĘ, sūnų EDVARDĄ, dukras LINDĄ ir RITĄ su šeimomis, nuoširdžiai užjaučiu.

Milda Tamulionienė Daukantaitė

MOKYKLOS JUBILIEJUS

Senajoje nadruvių žemėje, prie Įsros (Instručio) ir Eimenio (Uljanovkos) upių santakos, už 25 km nuo rajono centro Ragainės (Nemano) įsikūrusi Kraupiško gyvenvietė. Vokiečių laikais vadinta Bratenšteinu, o nuo 1946 m. – Uljanovu.

Pirmą kartą Kraupiško vardas paminėtas 1276 m. 18 a. pradžioje iki didžiojo maro bažnytkaimyje ir jo apylinkėse gyveno vien lietuvininkai. 16 a. viduryje buvo pastatyta bažnyčia, kur pamaldos vyko tik lietuvių kalba. Prie bažnyčios veikė parapijinė mokykla 19 a. pradžioje lietuviškai dar kalbėjo pusė parapijiečių. Tai, kas vietos gyventojų buvo kurta šimtmečiais, pokario metais atvykusių iš kitur buvo sugriauta ir suniokota per labai trumpą laiką. Dabar tai apmirusi kaimo gyvenvietė, kur gyvena 830 žmonių. Yra vidurinė mokykla, kurioje mokosi 150 moksleivių, dirba 25 mokytojai, paštas, trys parduotuvės. Išliko senosios bažnyčios bokštas ir sienos, prie jos apleistos senosios kapinės. Praeitais metais pastatyta pravoslavų koplyčia, šiemet šalia jos – varpinė.

Neseniai pažymėti mokyklos šešiasdešimtmetis ir mokyklos kraštotyros muziejaus 25-metis. Mokyklos amžius skaičiuojamas nuo pokario metų, nors ji veikė nuo 1555 metų.

Į šventę suvažiavo daug svečių iš Karaliaučiaus (Kaliningrado), Tilžės (Sovetsko), Ragainės (Nemano), apylinkinių mokyklų vadovai, muziejininkai. Mokyklos direktorius Uzerov Jurij Leontjevič, dirbantis šioje mokykloje direktoriumi nuo 1979 metų, apžvelgė mokyklos nueitą kelią, prisiminė buvusius mokytojus.

1981 m. direktorius vienas pirmųjų Karaliaučiaus krašte įkūrė mokyklos kraštotyros muziejų. Gūdziais sovietiniais laikais įkurti tokį muziejų buvo drąsus žingsnis, nes valdžia priekaištavo už mokyklos

vokietinimą. Uzerov Jurij Leontjevič suprato, kad dabartinis Uljanovas išaugo ne tuščioje vietoje, todėl ne tik pats rinko eksponatus, bet kvietė mokytojus, mokinius, apylinkės gyventojus įsijungti į kraštotyros darbą ir ieškoti senovinių daiktų. Muziejus užima keturis nedidelius kambarius, jame saugomi unikalūs praeities eksponatai, nemažai medžiagos ne tik apie Kraupišką apylinkę, bet ir apie kitas Karaliaučiaus krašto vietas, įžymius visuomenės ir kultūros veikėjus. Yra medžiagos apie Mažosios Lietuvos šviesuolius M. Mažvydą, K. Donelaitį, Vydūną, vieną paskutiniųjų Mažosios Lietuvos kultūros veikėjų Vilių Kalvaitį, kilusį iš Girėnų kaimo Kraupišką apylinkėje. Jis rinko liaudies dainas, pasakojimus, smulkiają tautosaką, užrašė to krašto žmonių vardus, pavardes, upių, upelių, kaimų vietovių pavadinimus, bažnyčių varpų garsus. Žygių po parapijas metu surinktą medžiagą sudėjo į penkias knygas ir pats jas išleido. Apie V. Kalvaitį Jonas Basanavičius rašė: „Per metų eiles savo germanizuojamai tautai jis pastatė tikrai amžiną paminklą“.

Dažnai muziejų aplanko vokiečiai, iš Kraupišką apylinkės kilę žmonės, jų palikuonys, jaučiantys sentimentus tam kraštui.

Atvykę svečiai sveikino dvigubą jubiliejaus progą, linkėjo tolimesnės sėkmės darbe, atvežė dovanų, Padėkos raštų. Mokykloje mokosi vie-nuolikos tautybių vaikai. Jubiliejaus progą paruošta koncertinė programa, kurios metu atliekami šių tautų šokiai, dainos, liaudies žaidimai. Pasirodė ir lietuvių kalbos besimokantys moksleiviai, kurie pristatė Lietuvą. Už lietuvių kalbos mokymą Ragainės (Nemano) rajono meras Melnikov Aleksandr Stepanovič įteikė Padėkos raštą.

Emilija Algaudė Bukontienė

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆ **Sausio 21 d., sekmadienį, Jaunimo centro** didžiojoje salėje 2 val. p.p. kompozitorius ir dainininkas Algirdas Motuza pristatys naują programą „Aš su tavim, daina“. Maloniai kviečiame atvykti į koncertą. Po koncerto — vaisės kavinėje. Bus automobilių apsauga. Rengia Jaunimo centras.

◆ **Sausio 21 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centro** Bočių menėje vyks organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ kasmetinis pranešimas ir veiklos apibūdinimas Čikagos ir apylinkių lietuvių visuomenei. Pradžiai 12:30 val. p.p. Popietės metu bus rodomas dokumentinis filmas „Žingsniai į prasmingą gyvenimą“. Išpūdziais apie savo darbą Vilniaus „Vilties angelo“ centre pasidalins ten savanore dirbusi aktorė ir režisierė Audrė Budrytė-Nakienė. Visus kviečiame dalyvauti.

◆ **Sausio 26 d., penktadienį, 7:30 val. v.** Pasaulio lietuvių centro Lietuvių dailės muziejuje, 14911 127th Street, Lemont, IL, o sausio 27 d., šeštadienį, 7 val. vakaro Jaunimo centro, 5620 S. Claremont, Chicago, IL, kavinėje Amerikos lietuvių televizija kviečia žiūrėti 2005 metais Lietuvoje sukurtą kino filmą „Vilniaus getas“. 2006 m. šis filmas buvo apdovanotas Lietuvos kinematografininkų sąjungos premija „už savitą ir profesionalią garsaus dramaturgijos kūrinio interpretaciją kine“. Kviečiame visus atvykti pažiūrėti šį filmą.

◆ **Šeštadienį, sausio 27 d., 6 val. v.** Balzeko lietuvių kultūros muziejuje bus rodomas režisieriaus Algimanto Puipos vaidybinis filmas „Dievų miškas“ (2005 m.), sukurtas to paties pavadinimo Balio Sruogos romano motyvais. Maloniai kviečiame atvykti į šio pelningiausio visų laikų lietuviško filmo peržiūrą. Matysite ir unikalią papildomą medžiagą — filmą „Kaip buvo kuriamas 'Dievų miškas'“. Filmą rodysime nemokamai. Muziejaus adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Chicago. Telefonas pasiteiravimui: 773-582-6500

◆ **Sausio 28 d., sekmadienį, Carl Sandburg** vidurinės mokyklos meno centre (13300 S. LaGrange Rd., Orland Park, IL) įvyks lietuvių meno ansamblio „Dainava“ koncertas „Per slenkstį“. Bilietus galite nusipirkti kavinėje „Bravo“, PLC „Dovanėlėje“,

parduotuvėje „Lietuvėlė“, „Seklyčioje“, užsisakyti tel. 1-800-494-TIX.

◆ **Sausio 28 d., sekmadienį, Jaunimo centro** Moterų klubo narės kepa mielinis blynus Jaunimo centro kavinėje. Jau nuo 9 val. r. galėsite vaišintis geriausių šeiminių skaniais blynais su obuoliene. Savo apsilankymu paremsite Jaunimo centrą.

◆ **Amerikos lietuvių tarybos** atstovybė Washington, DC, — Jungtinis Amerikos Pabaltijiečių komitetas (JBANC) vasario 9 – 10 dienomis L'Enfant Plaza viešbutyje ir Woodrow Wilson centre (Washington, DC) ruošia 7-ąją Baltijos konferenciją „Nafta ir kraujas: Baltijos energija ir komunizmo palikimas“. Konferencijos garbės svečias — Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus, kuris skaitys pagrindinį pranešimą. Bus rodomi dokumentiniai filmai apie Baltijos šalis, vyks susitikimai su JAV administracijos atstovais. Daugiau informacijos tel. 773-735-6677 arba e - paštu: AltCenter@aol.com

◆ **Vasario 16-osios** — Lietuvos Nepriklausomybės šventė, rengiama ALTO Čikagos skyriaus, vyks vasario 11 d., sekmadienį. Mišios 10:30 val. r. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje. Šventinio minėjimo programa 1 val. p.p. Maria High School. Kviečiame dalyvauti!

◆ **Vasario 17 d., šeštadienį, 6 val. v.** Lietuvių dailės muziejuje, PLC, Lemont, Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“ organizuoja pianistės iš Vokietijos Gabrielės Gilytės labdaros koncertą. Visus muzikos mylėtojus maloniai kviečiame apsilankyti jaunosios pianistės koncerte.

◆ **Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios** minėjimą JAV LB Lemonto apylinkės valdyba ruošia vasario 18 d. 12:30 val. p.p. PLC Fondo salėje. Pagrindinis pranešėjas — inžinierius Aleksas Vitkus. Meninę programą atliks Palaimintojo J. Matulaičio misijos choras, kanklių ansamblis „Gabijs“ ir Maironio liuanistinės mokyklos mokiniai. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

◆ **Poeto Bernardo Brazdžionio** šimtojo gimtadienio minėjimas vyks 2007 m. vasario 4 d., sekmadienį, 12:30 val. p.p. Lietuvių dailės muziejuje, 14911 127th Street, Lemont.

Šių metų pavasario semestrą PLB Lituanistikos katedra Iliojaus universitete siūlo šiuos kursus studentams:

Lietuvių kalba pradedantiesiems (Elementary Lithuanian 101, 102) — pirmas ir antras lygiai, kuriuos dėstys vizituojantis doktorantas iš Lietuvos Giedrius Židonis;

Aukštesnio lygio lietuvių kalba (Intermediate Lithuanian 103, 104) — Giedrius Židonis;

Lietuvos kultūra (Lithuanian Culture 115) — skaito prof. Giedrius Subačius;

Lietuvių literatūra (Lithuanian Literature 222) — skaito prof. Violeta Kelertienė;

Europos bendrinių kalbų istorijos teorija (Structure of Lithuanian 410) — prof. Giedrius Subačius;

Postkolonializmas ir cenzūra (Studies in Lithuanian Realism 560) — prof. Violeta Kelertienė;

Profesorai G. Subačius ir V. Kelertienė taip pat dėsto laisvai pasirinkamus kursus studentams patogiu laiku.

Primename, kad UIC studentai gali lankyti Lituanistikos katedros kursus ir gauti įskaitas/kreditus už lietuvių kalbą ir literatūrą kaip šalutinę šaką (minor). Išsamesnės informacijos teiraukitės el. paštu: slavbalt@uic.edu Studijų metai prasideda sausio 16 d., registruotis galima iki sausio 25 d.

Vasario 16 d., penktadienį, 7:30 val. v.

Čiurlionio galerijoje

Jaunimo centre

vyks grafikos

Elvyros Katalinos Kriaučiūnaitės

parodos

„Atodangos“

atidarymas.

Parodos atidaryme dalyvaus autorė ir jos dukra pianistė Gabrielė Gilytė, kuri į mamos parodos atidarymą atvyksta iš Vokietijos. Kviečiame visus dalyvauti.

Dėmesio — Nacionalinis diktantas

Š. m. sausio 27 dieną Lietuvos politikos savaitraštis „Atgimimas“ kartu su Valstybine lietuvių kalbos komisija, Lietuvos nacionaliniu radiju ir televizija, Lietuvos savivaldybių asociacija, interneto portalu delfi.lt ir Pedagogų profesinės raidos centru rengia antrąjį

Nacionalinį diktantą,

kuriame kviečia dalyvauti ir užsienyje gyvenančius lietuvius. Prie šio projekto šiais metais aktyviai prisijungia ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija bei Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, stengdamiesi suburti lietuvių bendruomenes užsienyje, kad tą pačią dieną ir tą pačią valandą prie to paties diktanto teksto palinktų įvairiose šalyse gyvenantys lietuviai.

Nacionaliniu diktantu nesiekama patikrinti, ar lietuviai moka visas lietuvių kalbos gramatikos taisykles ir skyrybos niuansus, bet norima paskatinti, kad kiekvienas pamąstytume apie mūsų kalbos grožį ir girdimo žodžio esmę. Svarbiausia griežta šio diktanto sąlyga — diktantas turi būti rašomas visose valstybėse tą pačią dieną ir tuo pačiu metu. Nacionalinio diktanto tekstas bus diktuojamas sausio 27 dieną, šeštadienį, 11 valandą ryte Lietuvos laiku (3 valandą nakties Čikagos laiku) per Lietuvos televizijos antrąją programą, Lietuvos radijo pirmąją programą bei internetu svetainėje www.lrt.lt.

Vasario 17 d. Vilniuje vyks antrasis — finalinis — diktanto konkurso etapas, bet geriausiai diktantą užsienyje parašiusieji bus renkami jau po pirmojo turo.

Antrojo Nacionalinio diktanto nugalėtojas laimės Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto įsteigtą prizą — Visuotinės lietuvių enciklopedijos komplektą.

Pageidaujančius rašyti Nacionalinį diktantą

LR generalinio konsulato Čikagoje patalpose
sausio 27 dieną, šeštadienį
3 valandą nakties Čikagos laiku,

kviečiame registruotis skambinant LR generalinio konsulato telefonu 312-397-0382 ext. 204 arba rašant elektroniniu paštu:

admin@ltconschi.org

nurodant savo vardą, pavardę, telefono numerį ir adresą.

LR generalinio konsulato Čikagoje pranešimas

Skelbtas Kovo 11-osios minėjimas, kurį kovo 11 d. 3 val. p.p. Jaunimo centro didžiojoje salėje buvo numatęs surengti Amerikos lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyrius, neįvyks.

Pasiteirauti galite tel. 708-499-2172.